

Vlaams
Parlement

vergadering **C261**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Wetenschap en Innovatie

van 9 juli 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de regeringsdoelstelling inzake tewerkstellingsgraad in het kader van de berekeningen van het Planbureau – 2874 (2019-2020)	5
VRAAG OM UITLEG van Jos D'Haese aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de privatisering van het schoonmaak- en cateringpersoneel bij VDAB – 2924 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het personeelsbeleid bij VDAB – 2925 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de besparingen op de ondersteunende diensten van VDAB – 3035 (2019-2020)	9
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de kennis van het Nederlands bij werkzoekenden – 2928 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het gestegen aandeel werkzoekenden dat het Nederlands niet machtig is – 3018 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de gebrekkige kennis van het Nederlands bij een aanzienlijk aantal werkzoekenden – 3036 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over taalopleidingen bij VDAB – 3037 (2019-2020)	19
VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het Platform Levenslang Leren – 2992 (2019-2020)	32
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de jongerengarantieregeling van de Europese Commissie – 3002 (2019-2020)	34

- VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het aantrekken van buitenlandse start-ups en scale-ups naar Vlaanderen – 2917 (2019-2020) 36
- VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de onzekerheid over de hinderpremie in een aantal sectoren – 2960 (2019-2020)
- VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over duidelijkheid voor cateraars in deze coronacrisis – 2995 (2019-2020)
- VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over terugbetaling van de hinderpremie – 3016 (2019-2020) 38
- VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over eventuele steunmaatregelen voor FNG – 2961 (2019-2020)
- VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over extra ondersteuning aan FNG en het sociaal overleg – 3015 (2019-2020)
- VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over bijkomende steun aan winkelgroep FNG – 3028 (2019-2020) 42

VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de regeringsdoelstelling inzake tewerkstellingsgraad in het kader van de berekeningen van het Planbureau – 2874 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Het Planbureau publiceerde zorgwekkende cijfers met betrekking tot de werkgelegenheid in Vlaanderen voor de komende jaren. Het zal vijf jaar duren vooraleer de werkloosheidsgraad terugvalt op het peil van net voor de coronacrisis. Waar vorig jaar de werkloosheidsgraad op 8,9 procent stond, zou deze volgend jaar pieken tot zelfs 11,5 procent.

Dat de werkloosheid niet dit jaar maar pas in 2021 piekt, komt volgens het Planbureau onder meer door de sterk uitgebreide tijdelijke werkloosheid. Dat remt momenteel de jobverliezen af, maar volgend jaar zal dat effect uitgewerkt zijn. Het Planbureau schat het banenverlies van dit en komend jaar samen op 146.000. De Nationale Bank van België (NBB) sprak eerder over 180.000 banen. Bovendien zal de werkloosheidsgraad pas in 2025 zakken tot het precoronaniveau.

Minister, u gaf eerder aan vast te houden aan de regeringsdoelstelling van 120.000 extra banen en 80 procent werkzaamheidsgraad. Om daarnaast ook de coronawerklozen opnieuw aan het werk te krijgen, werd het belang van maatwerk en opleiding vanuit VDAB reeds op verschillende bijeenkomsten van deze commissie besproken.

Hierover heb ik volgende vragen aan u, minister.

Hoe evalueert u de berekeningen van het Planbureau?

Houdt u vast aan de ambitieuze regeringsdoelstelling inzake tewerkstellingsgraad, ondanks de ramingen van het Planbureau en de massale werkloosheid ten gevolge van de coronapandemie?

Is VDAB als centrale arbeidsmarktregisseur voldoende voorbereid, in aantal werknemers en middelen, om naast het activeren van 120.000 niet-werkenden ook de geschatte 180.000 werklozen ten gevolge van de coronacrisis naar werk en opleiding te begeleiden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Malfroot, bedankt voor uw vraag en uw interesse in de berekeningen van het Planbureau.

De eerste nieuwe prognoses van het Planbureau geven ons een blik op wat ons wellicht te wachten staat, maar zoals u weet, blijven het sowieso ramingen. Men gaat ervan uit dat de tewerkstelling in 2020 en 2021 zal dalen en dat de werkloosheid zal stijgen. Vanaf 2022 zouden we langzaam weer richting herstel evolueren, waarbij de tewerkstellingsgraad in 2025 opnieuw tot het niveau van voor de coronacrisis zou zakken.

De cijfers werden op 23 juni 2020 gepubliceerd en hebben betrekking op België in zijn totaliteit. Voor de Vlaamse cijfers moeten we nog wachten op de regionale economische vooruitzichten voor de jaren 2020-2025 – de HERMREG – die normaal gezien in de loop van de zomer uitgebracht zullen worden door het Federaal Planbureau in samenwerking met Statistiek Vlaanderen.

Door het uitzonderlijke karakter van de crisis waarschuwt het Planbureau bovendien dat zijn prognoses deze keer veel meer dan gewoonlijk gebaseerd zijn op veronderstellingen door de onzekerheden die de coronacrisis met zich meebrengt. Ik vind het dus niet verstandig om op basis daarvan ons beleid volledig om te gooien.

Een drietal weken geleden heb ik op een vraag om uitleg van collega Ongena – vraag om uitleg nr. 2588 – geantwoord dat ik geen reden zie om de doelstellingen uit het Vlaams regeerakkoord onmiddellijk of volledig aan te passen. Momenteel zijn we namelijk nog volop bezig om de impact van de coronacrisis in kaart te brengen.

Het is evenwel duidelijk dat de doelstelling om 120.000 extra mensen aan het werk te krijgen niet evident zal zijn. Het verhogen van de werkzaamheidsgraad en het activeren van mensen die niet beroepsactief zijn, blijven wat mij betreft de juiste doelstellingen. Alles wat de komende dagen en maanden ondernomen wordt, moet gericht zijn op een relance die jobs creëert.

Wat mij trouwens positief heeft verrast – ik vind het vreemd dat er niet meer aandacht aan is besteed, niet door u, maar in het algemeen –, is dat de vacaturecijfers die ik gisteren naar buiten bracht, op het niveau zitten van vorig jaar. Ik had niet verwacht dat dat zich zo snel zou herstellen. Nu moeten we zien dat dat blijvend is in de komende maanden. Dit is toch iets waar we rekening mee moeten houden. Het is sowieso een aanwijzing dat onze bedrijven opnieuw aanwerven. Daar is een zekere dynamiek te zien.

Daarom: even wachten, niet omdat ik dat graag doe, maar omdat de cijfers die er in de komende maanden aan komen voor Vlaanderen, ons ook een inzicht zullen geven. Volgende week krijgen we ook de adviezen van de Vlaamse comités. Wellicht zal er ook een bespreking zijn van het bijzondere advies van de experts arbeidsmarkt. Ik heb aan een aantal professoren een advies gevraagd over hoe zij de arbeidsmarkt van de toekomst zien, uiteraard rekening houdende met corona. Dat moet ons inzicht geven in de doelstellingen en of we die onverkort aanhouden en wat de nieuwe instrumenten zijn die we zullen moeten inzetten. Dat wordt ongetwijfeld een heel breed plan.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, ik begrijp dat u de situatie niet negatief inziet en dat het aantal vacatures op dit ogenblik positief wordt ingeschat. Daar zijn we blij om. Ik ben wel een beetje bang, want het is zo dat door de overheidsmaatregelen door de tijdelijke werkloosheid, de bedrijven minder geneigd zullen zijn om hun personeel te ontslaan. Met andere woorden, de ontslaggolf zal vermoedelijk worden uitgesteld tot volgend jaar. Ik heb daar wat schrik voor omdat de hardst getroffen sectoren de horeca en de evenementen zullen zijn. Die mensen hebben natuurlijk specifieke competenties en die zullen vermoedelijk het moeilijkst te herplaatsen zijn.

We staan dus nog voor een grote uitdaging. We zullen toch moeten proberen om naast de talloze werklozen die er gaan vallen, ook de 120.000 niet-beroepsactieven te activeren. Daar staan we voor een zeer grote uitdaging. Ik kijk uit naar hoe u dat in de komende jaren allemaal gaat bewerkstelligen.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ik heb uw cijfers gisteren ook gezien, en dat de vacatures weer op hetzelfde niveau zijn van vorig jaar. Dat is zeker wel een goed signaal. Onlangs las ik dat een op de vijf kmo's opnieuw aan aanwervingen denkt. Het zijn toch zaken waar we ons een beetje aan moeten optrekken.

Hoe gaan we nu om met de coronacrisis? In welke mate gaat die de strategie die in het regeerakkoord staat, overhoop gooien? Minister, u bevestigt dat we die strategie niet gaan omgooien. De fundamentele problemen van onze Vlaamse arbeidsmarkt zijn niet weg. Misschien ligt er nu een laagje coronasneeuw op, maar zodra dat is gesmolten – hoe rapper hoe beter natuurlijk –, zullen de fundamentele problemen, de krapte – na Tsjechië de meest krappe arbeidsmarkt –, snel terugkomen.

In de sociale zorg, een van de knelpuntberoepen, hebben we nu een sociaal akkoord. De strategie die in het regeerakkoord staat, moeten we echt aanhouden. Op korte termijn moet VDAB werk maken van het snel begeleiden van mensen die nu zonder job vallen. De niet-actieve huishoudens – huishoudens waar niemand werkt – blijken ook in tijden van goede groei een probleem te zijn. Daar moeten we op blijven inzetten, anders gaan we de fout maken dat we de krapte op de arbeidsmarkt niet kunnen invullen. We moeten dus zeker vasthouden aan de strategie die we hebben uitgetekend.

De voorzitter: De rustige vastheid op de arbeidsmarkt.

Tom Ongena (Open Vld): Niet rustig, niet rustig.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Gisteren was ik op bezoek bij een zaak die tapijten op maat maakt, vooral gericht op buitenlandse toeristen. De zaak bestaat van generatie op generatie. De zaakvoerder was daar met zijn drie personeelsleden, drie verkopers, mensen die gewoon zijn om met internationaal publiek om te gaan. Die mensen zitten sinds maart op tijdelijke werkloosheid.

Hij heeft daar heel open gezegd dat hij door de onzekerheid op het vlak van toerisme eigenlijk bijna verplicht is om zijn goede mensen, die al meer dan twintig jaar in dienst zijn, wellicht binnen de maand te ontslaan. En wat mij opviel, was dat die mensen dat begrepen.

Zo zijn er heel veel tijdelijke werklozen. We hebben recent de machtiging gehad om die mensen te benaderen via VDAB. En dat is goed. Ik heb aan die zaakvoerder geantwoord: als je je mensen nu ter beschikking zou kunnen stellen van een ander bedrijf, dat op dit moment wel mensen zoekt en dat op zoek is naar wat die mensen kunnen – want die mensen hebben een onschatbare ervaring en competenties die elders wel nodig zijn –, zou je ze dan nog ontslaan? Hij zei dat dat voor hem een gouden oplossing zou zijn. En die mensen zeiden zelf ook dat als dat zou kunnen, dat voor hen echt een mooi perspectief zou zijn. Dan kunnen ze doorwerken. Want ze zijn het eigenlijk beu om thuis te zitten. En dan hebben ze perspectief, als de relance terugkomt, om opnieuw te kunnen werken in die zaak die ze mee groot helpen maken. Onderschat bovendien niet dat, als je die drie mensen met een anciënniteit van meer dan twintig jaar moet ontslaan, de opzegvergoeding, zeker in coronatijden, voor die zaak vrij dodelijk is.

Ik denk dus, minister, dat we in het plan dat we met VDAB hebben om opleiding en tijdelijke werkervaring te bieden, ook heel hard moeten inzetten op terbeschikkingstelling van mensen in tijdelijke werkloosheid. Dat zou veel ontslagen vermijden en het zal veel bedrijven die nu op zoek zijn naar mensen, helpen. Hebt u daar plannen toe? Ziet u dat ook zo?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Malfront, ik besef zeer goed dat we voor een enorme uitdaging staan. Ik heb u alleen een lichtpunt proberen te schetsen. Maar u hebt absoluut een punt dat er een aantal heel gevoelige sectoren zijn. De horeca

is er daar een van. We zien dat daar veel minder aangeworven wordt. Dat is ook een beetje logisch, want ze zijn nog maar net gestart. In de landbouw wordt er veel meer aangeworven. Je ziet dat de vacatures op hetzelfde niveau staan als vorig jaar, maar de verhouding is anders. Daar zitten problemen.

Zo kom ik bij de aanvullende suggestie van collega Ronse. Het is heel belangrijk dat we mensen in tijdelijke werkloosheid actief houden. Maar ik blijf zeggen dat dat natuurlijk wel de beslissing van de werkgever is. Mensen zouden het liefst blijven werken waar ze werken. Maar dat we daarvoor een oplossing ter beschikking moeten stellen, daar ben ik het absoluut mee eens.

Ik wil geen onrecht aandoen aan het stuk dat is geschreven door de arbeidsmarktexperten. Ik heb begrepen dat de voorzitter een inspanning doet om hen nog in de commissie te krijgen voor het reces. Dat zal dan volgende week zijn. Ik zou voorstellen dat ik dan zelf ook langskom en veel grondiger op het debat inga. Anders neem ik nu een voorschot, wat niet de bedoeling kan zijn. Maar het is zeker een terecht aandachtspunt.

Hetzelfde geldt voor de opmerkingen die collega Ongena gemaakt heeft. Optimism is a moral duty, dat klopt. Voor mij is het richtsnoer ook het regeerakkoord, omdat daar een aantal zaken in staan die zo belangrijk gaan zijn in de toekomst. Een ervan is levenslang leren. Dat wordt nog belangrijker dan voorheen. Een ander is de digitalisering. Werk is het beste middel om te emanciperen. Er is geen enkele reden om die belangrijke zaken die in het regeerakkoord staan, nu minder belangrijk te gaan vinden. Alleen is de context totaal veranderd doordat we een enorme breuk gekregen hebben in de arbeidsmarkt ten gevolge van het feit dat corona het economische leven grotendeels stilgelegd heeft. Maar ik stel voor dat we daar volgende week een uitgebreider debat over voeren.

De voorzitter: We zullen dat ongetwijfeld doen.

Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Ik ben blij dat u mijn bezorgdheid deelt, minister, want ik zie toch wel heel veel problemen binnen de horeca. De grootste slag moet daar nog komen. Op dit ogenblik zijn ze opnieuw opgestart, maar de cijfers zijn niet veelbelovend. We zullen moeten zien hoeveel faillissementen er in die sector zijn en hoeveel ontslagen daar zullen vallen.

Want dat zijn mensen die vermoedelijk laaggeschoold zijn, die specifieke competenties hebben en die dikwijls ook zelfstandig geweest zijn. Ze zijn dus misschien niet zo gemakkelijk inzetbaar op de markt wegens hun specifieke competenties en wegens het feit dat ze zelfstandig geweest zijn. Ik denk dat we echt wel stappen zullen moeten nemen om die mensen opnieuw toe te leiden naar de arbeidsmarkt. Ik denk dat u onze bezorgdheid daarover deelt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos D'Haese aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de privatisering van het schoonmaak- en cateringpersoneel bij VDAB – 2924 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het personeelsbeleid bij VDAB – 2925 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de besparingen op de ondersteunende diensten van VDAB – 3035 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Het ging hier zonet over ontslagen, over mensen die hun werk kwijt geraken. Op het moment dat wij daarover spreken, ontslaat onze overheid zelf ook heel wat mensen. De Vlaamse overheid wil het binnen 5 jaar met 1450 mensen minder doen en VDAB met 419 voltijdse equivalenten minder. Dat is 8,2 procent van het personeelsbestand. Minister Diependaele zei daarover in het begin van de legislatuur: 'We gaan dat niet doen met naakte ontslagen, we gaan bijvoorbeeld bekijken welke diensten sinds de zesde staatshervorming te ruim bemand zijn. We gaan heel goed overwogen bekijken waar er een aantal mensen minder nodig zijn.' Dat waren heel mooie woorden. Vandaag zien we wat dat in de realiteit betekent.

Bij VDAB zullen 223 mensen van de catering en de schoonmaak worden uitbesteed. Ik weet niet hoe men iets uitbesteedt zonder die mensen eerst te ontslaan, minister. U mag me dat straks uitleggen. Er is ook de manier waarop. Uitgerekend op de Dag van de Schoonmaak, waarop we de mensen zouden moeten bedanken die de afgelopen maanden keihard hebben gewerkt om iedereen veilig te houden, kregen die mensen via een filmpje te horen dat ze niet meer nodig zijn in het bedrijf, dat hun dienst werd uitbesteed. Dat gebeurde zonder voorafgaand overleg met hun syndicale organisaties. Dat zijn dus meer dan 200 mensen die de stabiele job die ze vandaag hebben, moeten inruilen voor een contract in de privésector. Laten we eerlijk zijn: we weten hoe dat gaat. In de schoonmaak is de allerbekijkste kost uiteraard de personeelskost, de loonkost. Dat is bijna het enige waarop men kan besparen als men ook winst wil maken op die diensten. Waarop zal er dus bespaard worden? Dat is op de loonvoorwaarden, dat is op de arbeidsvoorwaarden.

Ik vind dat een bijzonder oubollige manier om te kijken naar openbare diensten: gewoon alles wat los en vast hangt, privatiseren, want we denken dat we er dan beter uit komen. Dit gaat over de minst geschoolde groep van mensen die bij VDAB werken en die fysiek zwaar werk uitvoeren. Eigenlijk geeft VDAB, geeft de regering, met deze aankondiging het signaal: eigenlijk horen jullie niet bij VDAB, we gaan jullie uitbesteden. Jullie contract, dat bezien we dan wel.

Behalve de situatie voor het personeel, is de grootste vraag wat dat zal opleveren voor de overheid. Want we hebben dat nu al zo vaak gezien. We weten dat, als we dat soort diensten uitbesteden, die niet veel of niet goedkoper worden en dat het

soms zelfs beter is, om die opnieuw te insourcen. We weten dat de dienstverlening er niet op vooruitgaat.

De slotsom is: lonen en arbeidsvoorwaarden staan onder druk. Die mensen horen niet meer bij VDAB. De grote vraag is of het goedkoper zal worden. De dienstverlening – dat weten we, dat zien we steeds opnieuw bij die uitbestedingen – zal er niet op vooruitgaan.

Ik heb maar een vraag voor u, minister. Zult u proberen om die uitbesteding tegen te houden?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp-a): De situatie is al uitgebreid geschetst door collega D'Haese. We hebben al een aantal keren gediscussieerd, minister, over de afvloeiingen bij VDAB. Bij het begin van de legislatuur liet minister Somers weten dat er 419 banen zouden verdwijnen. Zelf zei u bij de bespreking van de beleidsnota en tijdens plenaire vergaderingen dat het niet over naakte ontslagen zou gaan maar dat de besparing bewerkstelligd zou worden door mensen die op pensioen gaan niet te vervangen.

Dat is een minder pijnlijke optie voor het personeel, maar het roept uiteraard nog steeds vragen op over de capaciteit van VDAB om zijn bijkomende taken te vervullen. Dat is minder het geval voor het schoonmaakpersoneel. Ze hebben minder een rol te spelen in de bijkomende taken die we aan VDAB hebben toegewezen, maar we ontvingen toch wel signalen dat niet alle besparingen op het personeel, in dit geval het schoonmaakpersoneel, via natuurlijke afvloeiingen zouden gebeuren.

De afdeling Facility, die instaat voor onder andere catering en schoonmaak, zou het met 223 personeelsleden minder moeten doen en via een uitbesteding van schoonmaak en catering. Wat gebeurt er dan met de taken die die mensen vandaag uitvoeren? Worden ze dan gewoon geoutsourcet en dan weer ingehuurd voor schoonmaak en cateringactiviteiten? Wanneer valt die beslissing precies? Blijft het bij geruchten? Overweegt u dat terug te draaien omdat het niet in lijn is met wat u eerder hebt gezegd in het parlement?

Wordt een deel van de besparing op het personeelsbestand gerealiseerd door een deel van het catering- en schoonmaakpersoneel via een extern bedrijf tewerk te stellen? Of gaat het over geruchten? Wat is de budgettaire impact van zo'n operatie voor VDAB zelf? En wat met de betrokken personeelsleden?

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Ik moet mijn twee collega's bijtreden. Ik ben het niet altijd eens met hen, maar hier hebben ze wel gelijk. 419 voltijdse personeelsleden en bijna 22 miljoen euro. Dat moet VDAB tegen het einde van deze legislatuur inleveren. Minister, hoe gaat u dat doen? U gaat dat doen door 223 mensen te laten afvloeien in de afdeling Facility. Concreet ligt er dus op tafel dat de volledige schoonmaak en een deel van het kantinewerk wordt uitbesteed.

Schoonmaak lossen we op door die mensen te laten afvloeien, maar het werk moet toch nog worden gedaan. We gaan dus iemand anders betalen om datzelfde werk dat onze mensen doen en die u gaat ontslaan, door iemand anders te laten doen en die daarvoor extra te betalen. Het kantinewerk gaan we anders aanpakken. Die mensen gaat u vervangen door automaten. We gaan broodjesautomaten zetten, zodat we kunnen besparen op mensen en zodat het personeel zijn broodje kan trekken.

Minister, kunt u verzekeren dat er geen naakte ontslagen binnen de ondersteunende diensten van VDAB vallen? In geval van naakte ontslagen, lopen er onderhandelingen over ontslagvergoedingen en een vlotte overstap naar bedrijven in de privésector? Als u gaat uitbesteden, welke besparingen gaat dat opleveren? Zal dat kostenefficiënter werken voor VDAB? Hoe kunt u aantonen dat u dan gaat besparen, of welke besparingen dat zal opleveren?

Minister, kunt u een doorstart van eventueel ontslagen werknemers in de ondersteunende diensten binnen VDAB verzekeren? Heeft de raad van bestuur van VDAB oog voor de bezorgdheden van het personeel uit de ondersteunende diensten die nu in onzekerheid verkeren? Krijgen deze mensen inspraak over de door te voeren besparingen? Werd dat met hen al overlegd? Worden er binnen VDAB verschillende besparingsplannen besproken? Kan er bijvoorbeeld worden bespaard op diverse uitbestedingen in plaats van op het ondersteunend personeel?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, deze vragen behoeven wel wat uitleg. Ik had ze ook verwacht. Ik heb ook zelf nog wat zorgen bij wat VDAB van plan is.

Ik wil eerst en vooral meedelen – en ik vind het ook ten behoeve van het personeel belangrijk om dat te onderstrepen – dat de finale beslissing in dit dossier niet genomen is. De raad van bestuur van VDAB moet zich daar nog over buigen om de knoop door te hakken. Er wordt een beslissing in dit verband verwacht eind oktober 2020. Ik vind dat belangrijk om aan te stippen, omdat ik het echt betreur als mensen via een filmpje moeten vernemen wat de plannen zijn. Ik vind dat geen goede manier van werken. Ik begrijp dat VDAB bepaalde pistes grondig aan het bekijken en het overwegen is, maar als je dat doet, moet je wel fatsoenlijk sociaal overleg hebben. Als mensen door omstandigheden geruchten horen zonder dat ze dat fatsoenlijk via de vakbond of zo horen, vind ik dat jammer, zeker ook omdat de raad van bestuur van VDAB net samengesteld is uit werkgevers en werknemers. Dat is eigenlijk een heel goed sociaal overleg. Dat vind ik dus wel spijtig. Het klopt wel dat er een piste op tafel ligt. Er is nog niet finaal beslist, maar er liggen wel pistes op tafel.

Het is absoluut geen eenvoudig dossier. U weet dat VDAB een nieuw personeelsplan opmaakt. Wat zijn de principes daar? Ten eerste mag er geen inkrimping komen van de dienstverlening aan de klanten en van de strategische diensten. Daarvoor zijn de uitdagingen binnen VDAB te groot. Een derde van de personeelsleden wordt niet vervangen. Men wil een – zoals dat heet – slim wervings- en vervangingsbeleid voeren. Maar je kunt die vuistregel niet toepassen op alle personeelcategorieën. Het is niet 'one size fits all'. Het is wel de bedoeling dat er geen naakte ontslagen zijn. En zoals ik al zei, is het overleg voor mij van zeer groot belang, zowel het sociaal overleg als het overleg met de personeelsleden op wie de gedachten nu van toepassing zijn.

Welke zijn de pistes die men aan het bekijken is? Wat is de redenering die het management van VDAB nu hanteert? Het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024 zegt dat, naast een uitbreiding van de opdrachten van VDAB, er ook een personeelsbesparing moet zijn, zoals bij alle Vlaamse entiteiten. Voor VDAB werd die doelstelling vastgeklikt op 419 personeelsleden. Dat is de eerste keer, collega Malfroot. Bij de vorige personeelsbesparing werd VDAB gevrijwaard. In de vorige legislatuur is daar dus geen koppenbesparing gebeurd. Nu hebben we dat wel afgesproken. Maar uiteraard breidt de volgende jaren de klantengroep van VDAB uit. De coronacrisis brengt ook extra uitdagingen met zich mee – daar zullen we het in de toekomst zeker nog over hebben. En daarom is de beslissing genomen om de bestaande basiscapaciteit aan bemiddelaars te behouden en zeker niet in te krimpen, zoals ik hier al een paar keer gezegd heb.

Door de dienstverlening aan de klanten en de functies met strategische impact – bijvoorbeeld de samenwerking met IT – uit te sluiten, wordt de basis om de koppenbesparing te realiseren, natuurlijk een beetje kleiner. De piste die men nu aan het bekijken is, is dat men de schoonmaak zou kunnen uitbesteden. Jullie hebben dat alle drie fatsoenlijk en correct uitgelegd. Maar het principe bij de uitbesteding van schoonmaak is dat cao 32bis van toepassing is, wat betekent dat de werknemers automatisch worden overgedragen naar de nieuwe werkgever, met duidelijke garanties, zoals gelijkwaardige loon- en arbeidsvoorwaarden en bescherming tegen ontslag vanwege de overdracht. Dat zit vervat in de cao. Dat principe is ook van toepassing op het kantinewerk, de catering, dat ook op die manier zou worden uitbesteed. Alles wat ik zeg, is in voorwaardelijke zin, omdat de finale beslissing nog niet genomen is. Maar men denkt daar dus ook aan uitbesteding.

De collega's van de schoonmaak en de catering zijn daarvan op de hoogte gebracht via een persoonlijke boodschap van de directeur Facility. De directie brengt alle mensen persoonlijk op de hoogte van de plannen. Er zijn op dit ogenblik dialoogrondes bezig in kleine groepen. Zoals ik al zei, is het voor mij belangrijk om, als je zulke dingen wilt doen, zeer goed te overleggen.

Er is inderdaad blijkbaar een gesprek geweest met de vakbonden. Zo is de informatie terechtgekomen bij de personeelsleden, die uiteraard bijzonder aangeslagen waren. Zo is het ... (*onverstaanbaar*) ... dan tot stand gekomen. Ik weet niet of er voor zulke dingen goede communicatietechnieken zijn, maar dit heeft er natuurlijk toe geleid dat de mensen nog meer geschrokken zijn doordat ze op een vrij eigenaardige manier verwittigd werden van wat mogelijk op tafel lag.

Wat de uitbesteding en de meerkost betreft: het plan bestaat erin om op basis van een bestek met een aantal schoonmaak- en cateringbedrijven te bekijken hoe de overstap in de praktijk kan gebeuren om de impact voor de medewerkers zeer klein te houden. Uiteraard moet dat dossier langs alle kanten goed bekeken worden.

Het sociaal overleg loopt op dit ogenblik dus nog volop. De vakbonden hebben extra tijd gevraagd om over dit dossier te spreken. VDAB heeft ook beslist om hun die extra tijd te gunnen. Er is dus afgesproken met de vakbonden dat ze begin oktober een advies zullen formuleren, om net nu toch de tijd te geven om alles goed door te spreken.

De vakbonden hebben ook een gesprek met mij gevraagd. Als ik zo'n vraag krijg, ga ik daarop in. Ik ontvang hen volgende week om over dit dossier in overleg te gaan. In principe moet de beslissing genomen worden door de raad van bestuur, maar ik vind dit wel belangrijk genoeg om ook met hen grondig te bespreken.

Zoals jullie weten, heeft VDAB ondertussen een nieuwe voorzitter, Luc Cortebeek. De raad van bestuur werd ook volledig hernieuwd. Gisteren was er trouwens de officiële overdracht van de raad van bestuur.

Ondertussen zal ik met het management van VDAB ook heel grondig kijken naar de opbouw van de begroting 2021. Ik vind het heel goed dat men zo'n oefening maakt, maar als men zo'n beslissing neemt, moet dat gebeuren op basis van heel goede argumenten. Een aantal collega's hebben al verwezen naar de kostprijzen. Als men zoiets doet, moet men ervoor zorgen dat het niet méér kost dan voordien en dat mensen niet uit hun gewoontes gehaald worden, die best wel goed waren. Ik vind dus dat men die afweging zeer goed moet maken om dan in oktober eerst tot een advies van de vakbonden en daarna tot een beslissing te komen.

De voorzitter: Collega's, nu zijn jullie allemaal gerustgesteld.

De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Goede poging, voorzitter. Ik ben niet echt gerustgesteld.

Minister, u zegt dat het geen eenvoudig dossier is. Als u het mij vraagt, is het heel eenvoudig. Dit is gewoon een rotslecht idee. Het is heel eenvoudig. Eerst legt de regering blinde besparingen op en breidt ze de opdracht van VDAB uit. Het gevolg is dat er 419 personeelsleden weg moeten, daar wordt gewoon een getal op geplakt. Die 419 kan men uiteraard niet zoeken bij de mensen die andere mensen verder moeten helpen, want dan kan de opdracht niet uitgebreid worden. Dus komt men terecht bij die mensen met net de laagste scholing en het zwaarste werk. Die worden dan buitengezet en bij een private partner ondergebracht. Gelijke loon- en arbeidsvoorwaarden? Dat wil ik allemaal nog wel eens zien. Dat is trouwens niet wat er in de video werd gezegd. Daarin werd gezegd dat daarover nog onderhandeld moest worden. Het zou een 'aandachtspunt' zijn, maar er was geen sprake van dat dezelfde loon- en arbeidsvoorwaarden gegarandeerd zouden worden.

Minister, de grote vraag is toch waarom men dit aan het doen is. Er zal niet minder schoonmaakwerk zijn na die uitbesteding. Er zal misschien een beetje minder werk zijn in de catering omdat eten wordt vervangen door automaten. De vraag is wat de impact daarvan is op het personeel dat blijft werken. U zei: we moeten zien dat het niet meer kost. Het zou wel helemaal absurd zijn als het meer kost, want het was bedoeld als een besparingsmaatregel. We gaan dus exact dezelfde mensen exact hetzelfde werk laten doen en dat zal waarschijnlijk exact hetzelfde of misschien zelfs meer kosten, aangezien een private partner er winst op moet kunnen maken. U zegt dat er niet beknipt zal worden op die loon- en arbeidsvoorwaarden en vraagt of het niet goedkoper kan. Waar zijn we eigenlijk mee bezig? Jullie hebben een cijfertje gegeven: 419 mensen eraf. Voilà, trek jullie plan. Dat komt nu terecht bij die mensen. Dat is toch gewoon een slecht idee, minister? Zo ingewikkeld is dat toch allemaal niet?

Ik stel me nog veel vragen.

Denkt u niet, na alle discussies die we in deze commissie al hebben gevoerd over de uitbreiding van het takenpakket van VDAB, die niet compatibel is met die besparingen, dat het tijd is om die besparingen in vraag te stellen? Want we zien dat het uiteindelijk altijd bij dezelfde mensen terecht komt: de mensen die het minst geschoold zijn en het zwaarste werk uitvoeren. Zij zijn de pineut.

En ten tweede, 223 is nog geen 419. Hebt u een idee waar VDAB die andere mensen gaat zoeken? Wie zal er nog moeten afvloeien? Welke banen gaan er nog moeten verdwijnen bij VDAB? Hoe gaat u dat daar oplossen?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp-a): Minister, u hebt heel veel geantwoord, maar relatief weinig gezegd, behalve dat de beslissing wordt uitgesteld tot oktober. Dan is de vraag waarom er op zo'n knullige manier onrust is gezaaid bij de medewerkers. Ik vind dat getuigen van weinig respect voor de mensen, en u sluit zich daar de facto bij aan.

Ik zou aan de nieuwe voorzitter van de raad van bestuur en de voltallige raad van bestuur willen vragen ietwat behoedzaam om te gaan met de jobs van mensen. Laat dat nu net de taak zijn van VDAB: arbeidsbemiddeling, mensen toeleiden naar de arbeidsmarkt. Dan is het toch wat cynisch dat mensen die aan het werk zijn, tot ieders voldoening naar ik heb begrepen, net zouden moeten afvloeien.

Het is een dossier dat verdere studie en verder overleg behoeft. Het is aan te bevelen dat men bezint voor men begint. Dat heeft men hier nagelaten te doen. Het zorgt voor onrust in deze coronatijden. Mensen hebben er geen nood aan om dat er nog eens bij te nemen. Ik hoop dat men in deze zomermaanden de tijd neemt om te studeren, om met de mensen in overleg te gaan, om verschillende

pistes te verkennen en dus ook de piste dat de mensen aan het werk blijven bij VDAB, en om de besparingen te evalueren.

Ik heb het al gezegd in de plenaire vergadering: het wordt moeilijk om de nieuwe opdrachten van VDAB, waar we met z'n allen achter staan, in goede orde uit te voeren als men tegelijk met sociale onrust zit in het bedrijf en als men mensen laat afvloeien.

Minister, u hebt daar zelf ook al uw ongerustheid over uitgesproken. De gedelegeerd bestuurder van VDAB heeft dat ook gedaan in de commissie tijdens de hoorzittingen. Ik zou daar bij de begrotingsopmaak twee keer over nadenken. Dan hoeft de discussie misschien helemaal niet meer te worden gevoerd in de raad van bestuur van VDAB in oktober, als u eind september middelen vindt om die mensen gewoon aan de slag te houden.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, ook ik ben niet gerustgesteld. U hebt volledig tegen de vraag geantwoord. U hebt geen antwoord gegeven op de vragen die wij hebben gesteld. Wij vragen u naar cijfers. Is dit kostenefficiënt? Hoe kunt u dat aantonen? We hebben daar geen antwoord op gekregen. Het enige wat u – terecht – hebt gezegd, is dat de communicatie in dit dossier volledig verkeerd is gelopen. Ik vrees dat heel die communicatie ook zal leiden tot ongerustheid bij andere diensten.

Momenteel doet VDAB zeer weinig. Wat gaat die zelf nog doen? De begeleiding wordt uitbesteed aan tenderpartners, de personeelsdienst is overgegaan naar AgO, over de opleidingen hebt u gesprekken met SYNTRA om ook dat uit te besteden. Wat zal het volgende zijn? Zullen de servicecenters het volgende zijn? Is dit nu eigenlijk de weg die VDAB gaat inslaan, of die u voor ogen hebt met VDAB?

De communicatie die nu is gebeurd, gaat tot veel meer ongerustheid leiden bij de personeelsleden van VDAB. Ik stel me ernstige vragen bij het huidige beleid dat u voert. Wij kunnen dit niet aannemen. Ik hoop dat u voor volgende beslissingen toch op een andere manier zult werken en dat de communicatie zeker op een andere, meer menselijke manier zal gebeuren, dat er minder ongerustheid zal zijn bij het personeel en dat u bij een volgende ronde ook een antwoord zult geven op de vragen die wij hebben gesteld. Dat is een job voor u, minister.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, in deze zaak wil ik het voor u opnemen. We staan voor een ongelooflijke uitdaging met VDAB. We hebben het takenpakket van VDAB zeer stevig uitgebreid. Het zal een totaal andere organisatie worden dan die in het verleden was.

Ik vind dat je dan ook moedige keuzes moet kunnen maken, hoe moeilijk die ook zijn, en de prioriteiten moet leggen waar ze gelegd moeten worden. Het bestuur van VDAB, waar alle sociale partners aan de knoppen zitten, en de minister hebben een aantal keuzes gemaakt die ik ten volle ondersteun. Met wat collega Malfroot zegt, ben ik het echt niet eens. VDAB moet vooral een slimme organisatie worden, moet zeer wendbaar zijn en moet zijn nieuwe takenpakket vooral net doen met externe partners, moet in de markt, zowel privé als semiprivé-semipubliek, kunnen nagaan wie de meest geschikte partners zijn om de doelstellingen te behalen die ze moeten behalen, om bijvoorbeeld mensen die niet op een uitkering staan, te overtuigen of te prikkelen om iets te doen met hun talent, om bijvoorbeeld mensen die langdurig ziek zijn, mee te gaan versterken en opnieuw aan de slag te krijgen, om bijvoorbeeld mensen die vandaag op tijdelijke werkloosheid zitten, te matchen aan bedrijven die net wel mensen nodig hebben.

Als je verwacht dat VDAB dat allemaal kan doen op basis van de structuur zoals die nu is, gaan we, vrees ik, niet ver komen. We moeten durven te veranderen. Ik denk dat dat ook de taak is van politici. Ik wil de moed die de minister daar aan de dag legt, ten volle ondersteunen.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik wil reageren in dezelfde zin. Dat zal u misschien niet verbazen. Wat mij wel verbaast, is de manier waarop extreemrechts en extreemlinks elkaar hier blijkbaar vinden, onder de slogan 'de enige goede job is een overheidsjob en de enige goede dienstverlening is een overheidsdienstverlening'. Van oubollig gesproken, mijnheer D'Haese. U gebruikte dat woord zelf. Ik denk dat dat echt oubollig is. We weten ondertussen wel dat een goede samenwerking tussen een efficiënte overheid en de privésector echt kan helpen. Daarmee loop ik niet vooruit op de discussie rond het poets- en het cateringpersoneel. Ik heb begrepen dat die beslissing nog niet genomen is en dat men dat nog aan het bekijken is. Ik neem aan dat men alle voor- en nadelen wel zal afwegen en dat men zeker oog zal hebben, zoals dat in vele andere overheidsbedrijven in het verleden is gebeurd, voor de positie van de betrokken werknemers.

Ik stoorde mij vooral aan de liaison tussen extreemrechts en extreemlinks, dat de overheid blijkbaar het enige goede is dat kan werken in ons land. Ik denk dat we ondertussen wel beter weten.

Robrecht Bothuyn (CD&V): Ik wil zelf ook nog even aansluiten. Collega Ongena had het al over de 'dangerous liaison' die hier lijkt te ontstaan. Ik denk dat we een beetje consequent moeten zijn, collega's. Er gaat geen week voorbij in deze commissie zonder dat ongeveer elke partij vraagt om hervorming, om verandering, om een VDAB die inspeelt op nieuwe noden en nieuwe problemen die ontstaan op onze arbeidsmarkt. Dan moet VDAB natuurlijk kunnen evolueren en keuzes kunnen maken. Hervorming is noodzakelijk om net te kunnen voldoen aan alle vragen die u allemaal – vaak ook heel terecht – hier elke week stelt. En dan, als er hervormingen onderzocht en bekeken worden, meteen op de rem gaan staan en hier op een populistische manier een en ander gaan afschilderen, is wat jammerlijk en weinig geloofwaardig.

Ik denk wel dat het belangrijk is om het sociaal overleg hier te respecteren. Als er nu één huis is waar sociaal overleg altijd zou moeten kunnen zegevieren, is het wel VDAB, een huis dat bestuurd wordt door sociale partners, waar de voorzitter een redelijke cv heeft als het gaat over sociaal overleg. Dat sociaal overleg moet nu volop spelen. De cao's die zijn afgesloten in het kader van dergelijke operaties, zijn trouwens ook geen vodjes papier. Die garanderen terecht heel wat rechten voor de betrokken werknemers in dergelijke operaties. Ik hoop dus dat het sociaal overleg ook van u, collega's D'Haese en Gennez, de kans krijgt om zijn rol te blijven spelen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik wil eerst reageren op collega Malfroot. VDAB heeft meer dan vijfduizend medewerkers in dienst. U stelt de zaak voor alsof er niemand meer zal overschieten. We spreken over een oefening van iets meer dan vierhonderd mensen op een totaal van meer dan vijfduizend.

Ik heb al gezegd dat een aantal mensen niet zal worden vervangen als ze met pensioen gaan. Dat gaat over mensen in administratieve diensten, wanneer zaken kunnen worden geautomatiseerd. Je kunt geen vierhonderd mensen op die manier laten afvloeien, daarom onderzoekt men ook andere pistes.

Ik ben heel helder geweest in mijn antwoord. Ik heb gezegd dat er nog niets is beslist, maar er wordt wel over nagedacht. Met alle respect, maar als ik nu naar

bedrijven ga overal in Vlaanderen, wat ik de laatste weken heb gedaan, hoor ik heel veel bedrijven zeggen dat ze de schoonmaak en de catering uitbesteden omdat men merkt dat het voor de medewerkers aangenamer is om in een omgeving te werken die daarin gespecialiseerd is. Men kan het daarmee eens zijn of men kan het daar niet mee eens zijn, maar het zijn wel oefeningen die op vele plaatsen gebeuren. Ik vind het niet verkeerd dat VDAB die oefening maakt.

Waar ik wel gevoelig voor ben, en dat merken jullie terecht op, is dat je die oefening niet moet maken voor de galerij. Als het u meer kost en de mensen gaan elders werken en komen dan weer op uw vloer, waarbij men theoretisch mensen heeft bespaard, dan is dat te zot voor woorden. Dat zou ik ook niet goed begrijpen.

De cao is duidelijk in wat je moet doen als je zo een oefening maakt. Dat vind ik niet fout. Ik vind ook dat men het sociaal overleg op een fatsoenlijke manier moet voeren.

Ik was er natuurlijk niet bij op het moment dat dat bericht bij het personeel is terechtgekomen. Als VDAB met de vakbonden een gesprek zou hebben gehad, en dat wordt zo bij het personeel gebracht, dan begrijp ik dat dat bijzonder ongelukkig is. Zo een oefening maken vraagt verantwoordelijkheid van iedereen. Ik heb jullie ook gezegd dat ik de vakbonden zal ontvangen.

Collega Malfroot, hoeveel kost het meer, hoeveel kost het minder? In de eerste berekeningen van VDAB zal het een besparing zijn. Als ik zelf als minister meer uitleg vraag over dat dossier, vraag om het grondig te bekijken en er langer over te overleggen, dan kun je van mij niet zwart op wit conclusies verwachten. Ik heb net uitleg gevraagd en gevraagd dat men het grondig zou onderzoeken en dat men bovendien aandacht zou hebben voor een fatsoenlijke communicatie. Dat er nagedacht wordt over wat onze kerntaken zijn en wat we beter kunnen uitbesteden, vind ik in deze tijden een gerechtvaardigde optie. Het zou evengoed kunnen dat de conclusie is dat men het houdt zoals het is. Dat is de reden waarom het overleg moet gebeuren.

Collega's, ik ben natuurlijk ook gevoelig voor de opmerking van de voorzitter. Ik hoor zowel in de plenaire als in de commissie wat de opdrachten van VDAB allemaal zijn. Ik wil toch een beetje pleiten voor consequent handelen. VDAB zit al tien jaar in hervorming. Er is nu een toekomstplan gemaakt. Collega Ronse merkt terecht op dat er ook heel veel beroep zal worden gedaan op externe partners. Dat is ook nodig als je bijvoorbeeld mensen die vandaag niet gaan werken, wil bereiken en overtuigen om de stap naar de arbeidsmarkt te zetten. Dat kun je niet allemaal zelf, dan moet je samenwerken met verenigingen die die mensen kunnen bereiken. Ik vind dat een heel goede zaak, dat is geen aanslag op het personeelsbestand. Er blijven nog altijd bijna vijfduizend mensen aan de slag om een prachtige uitdaging aan te gaan, namelijk matches, loopbanen van mensen begeleiden, en mensen die werkloos zijn, begeleiden naar een passende job.

Collega's, dit debat wordt vervolgd. Het spijt me als jullie vinden dat ik niet duidelijk ben. Ik denk dat ik zeer helder geweest ben in wat ik gezegd heb. Ik zal zoals beloofd volgende week de vakbonden ontvangen en met heel veel zorg via mijn regeringscommissaris dit dossier verder laten bekijken op de raad van bestuur, die vermoedelijk in oktober een beslissing zal nemen.

Wat betreft de vragen over de begroting: u weet dat wij in september begrotingsbesprekingen houden en ik zal daar mijn uiterste best doen om ook budgettair een slagkrachtige toekomst voor VDAB te garanderen.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, u zult mij niet horen zeggen dat er geen volk meer overblijft bij VDAB, maar zeggen dat 419 afvloeiingen op 5000 personeelsleden geen aanslag is op het personeelsbestand – 8,2 procent minder –, dat is niet

niks. Het parlement schreeuwde al moord en brand toen we 5 procent van de lonen wilden afdoen, dus 8,2 procent is best nog wat meer.

Voor de collega's van de meerderheid die hebben gereageerd: stop met die totale non-argumenten. Dat brengt geen enkel debat vooruit. Er zijn verschillende partijen die dezelfde vraag stellen. Dat gaan we echt niet doen als jullie onze voorstellen samen met het Vlaams Belang wegstemmen, echt niet. Dit is gewoon geen goede manier van aan politiek doen. Dit is gewoon een heel vriendelijke oproep om met dat soort ongein te stoppen.

Verandering is goed, we moeten durven veranderen. Dat is natuurlijk een totaal non-argument. De vraag is wat je verandert en wat de impact daarvan is op de levens van mensen en op de dienstverlening. Daarover verschillen wij van mening. Op zich is dat geen slechte zaak, maar dan moeten we daar op een open manier over kunnen discussiëren in plaats van met non-argumenten.

Collega's, ik kan jullie één ding aanraden: kom eens vanonder jullie glazen stolp. Je moet eigenlijk niet vanonder je glazen stolp komen, collega Ronse, collega Ongena en collega Bothuyne. Ga in het parlement eens praten met de mensen die werken voor uitbestede diensten en vraag hen eens naar hun loon- en arbeidsvoorwaarden. Vraag eens hoe dat allemaal loopt, en kom hier dan nog eens zeggen dat dat allemaal veel beter is.

Dat is waar het over gaat. Mijnheer Ongena, u bent ermee aan het lachen, maar exact hetzelfde werk moet gebeuren door exact dezelfde mensen, en de enige manier waarop er kan worden bespaard, is op hun loon- en arbeidsvoorwaarden. Ga het hun eens vragen, mijnheer Ongena, en dan zullen we nog eens spreken.

In heel dit verhaal zijn er twee opties. Ik heb ze nog niet gezegd en u bent al neen aan het knikken. Er zijn twee opties. Ofwel worden de loon- en arbeidsvoorwaarden van die mensen behouden en dan kunnen we niet besparen. Ofwel kunnen we wel besparen en dan kunnen de loon- en arbeidsvoorwaarden niet worden behouden. Er is geen andere optie. Dat zijn de twee enige opties. Anders ga je met minder volk hetzelfde werk doen en dat is absurd.

Ten slotte, in de wandelgangen moeten jullie me eens uitleggen hoe in godsnaam de uitbesteding van poetspersoneel zal zorgen voor een betere dienstverlening van VDAB. Ik weet niet welke kronkels daartoe leiden, maar mij moet je eens uitleggen hoe je daar meer mensen mee aan een job gaat helpen. Dat is totaal absurd. Het enige wat je doet, is net mensen hun job afnemen en hen in een onzekerder statuut steken. Ik vind het een heel slecht, heel oubollig idee. Ik zou willen oproepen de discussie met argumenten te voeren in plaats van met drogargumenten.

Minister, ik ben wel heel tevreden dat ik u heb horen zeggen dat u gaat proberen meer middelen te krijgen voor VDAB om te zorgen dat al die opdrachten op een goede manier kunnen worden uitgevoerd, zonder die hardwerkende medewerkers te ontslaan.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp·a): Ik doe een oproep om de opportuniteitsanalyse heel grondig te maken. Dat is niet gebeurd voor het filmpje werd getoond. Het is in elk geval een goede zaak dat we met rationele argumenten kijken naar hoe we de catering en de schoonmaak op de beste manier kunnen organiseren.

Ik kan me ook voorstellen dat er een herorganisatie is binnen de gebouwen van VDAB en dat door thuiswerk bijvoorbeeld het werk op een andere manier kan worden georganiseerd. Wij staan open voor die opportuniteitsanalyse, maar onder één voorwaarde, dat de loon- en arbeidsvoorwaarden van de mensen – dat zijn die

van het ambtenarenstatuut – gegarandeerd blijven. Dat is essentieel en dat zou de onrust op de vloer kunnen wegnemen.

De vakbonden zijn geen vragende partij om te privatiseren. Dat begrijpt u wel, minister. De piste van een niet-privatisering moet mee worden bewandeld en niet worden opgehouden in de opportuniteitsanalyse.

Minister, u hebt zelf altijd gezegd dat u bij VDAB 419 afvloeiingen gaat laten gebeuren, maar dat dat enkel op een natuurlijke manier zal kunnen, dus door het niet vervangen van pensioneringen. Dit is natuurlijk een andere weg die VDAB hier bewandelt. Dit zou wel degelijk gaan om ontslagen via privatisering. Gaat u aan VDAB laten weten dat die zich aan uw initiële optie van natuurlijke afvloeiingen en niet-vervangingen moet houden? Nu organiseren ze natuurlijk een andere piste.

Ik kijk uit naar de discussies van u met de vakbonden, van de nieuwe raad van bestuur met de stakeholders, management en vakbonden binnen VDAB en ik hoop dat men in september-oktober een wijze beslissing gaat nemen, waarbij de loon- en arbeidsvoorwaarden van de inhouse medewerkers catering en schoonmaak van VDAB gevrijwaard worden en de dienstverlening even performant als tot nu toe georganiseerd kan worden.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Ik wil nog even op iets terugkomen. Men verwijt mij hier dat er geen volk meer gaat overblijven. Ik heb niet gezegd dat er geen volk meer gaat overblijven. Ik stel mij gewoon vragen bij de uitbesteding van al die taken die nu gebeurt. We kunnen alleen maar vaststellen dat VDAB er heel veel verantwoordelijkheden en werk bij krijgt, maar dat de enige oplossing nu is om alles te gaan uitbesteden. Ik vraag mij af waar de kostenefficiëntie zit en hoeveel dat allemaal opbrengt, want daar krijgen we geen antwoord op. Nochtans is dat waar de beslissing hier over gaat. U wilt besparen en u gaat dat doen door personeel uit te besteden, maar op dit moment zijn er eigenlijk nog geen cijfers. Eigenlijk weet u totaal nog niet hoeveel dat gaat opbrengen. Maar het is wel al gecommuniceerd. Het is wel bij de mensen aan huis gebracht. Ze zijn allemaal ongerust en maken zich allemaal zorgen over hun loonvoorwaarden, over de toestand en de onzekerheid waarin ze terecht gaan komen. En dat is allemaal ongelukkig gebeurd, zonder dat er cijfers tegenover staan. Dat is de kwestie, minister.

Ik hoop dat u in overleg gaat met de sociale partners en ik hoop dat u de ongerustheid bij het personeel kunt wegnemen. Ik hoop dat al die mensen niet zullen moeten afvloeien en dat ze gewoon hun job verder kunnen blijven doen. Want uitbesteden is meestal geen kwestie van de taken beter te doen. Uitbesteden is vooral een duurdere kwestie.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de kennis van het Nederlands bij werkzoekenden
– 2928 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het gestegen aandeel werkzoekenden dat het Nederlands niet machtig is
– 3018 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de gebrekkige kennis van het Nederlands bij een aanzienlijk aantal werkzoekenden
– 3036 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfrout aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over taalopleidingen bij VDAB
– 3037 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, eigenlijk is dit een vraag die ik aan de hele Vlaamse Regering wil stellen, omdat dit een onderwerp is dat over verschillende bevoegdheden verspreid is. Het is een thema dat ons echt wakker moet maken. Iedereen wist wel al dat het een probleem was, maar dat een op de acht mensen met een andere origine geen werk vindt wegens het Nederlands onmachtig, is iets wat ons allen zeer alert en wakker moet houden.

Het basiscriterium om in een samenleving te kunnen functioneren, is de taal kennen. Wat mij heel erg frappeert, is dat het niet alleen gaat om mensen die nieuwkomer zijn en hier nog maar net zijn, maar ook om mensen die hier al een redelijk lange periode wonen en leven. Ik heb mij daar ook het hoofd over gebroken. Is het de taak van VDAB om zo'n complexe materie op te lossen? Kan VDAB dat? Voor een stuk kan dat wel, met wat men vandaag doet: taalopleidingen, maar ook taal- en werkopleidingen samen combineren, zoals u zelf aangaf in uw reactie op de studie, met individuele beroepsopleidingen (IBO's). Is het een taak van Inburgering? Die focussen vooral op mensen die hier net toegekomen zijn. Is het de taak van Onderwijs? Ja, absoluut.

Wiens taak het ook is, het is iets dat ons tot nadenken moet stemmen, minister. Hoe kijkt u naar die zaak? Welke acties zou u op tafel leggen, niet alleen vanuit uw eigen bevoegdheden, maar ook globaal, om op deze bijzonder prangende problematiek een antwoord te geven?

Robrecht Bothuyne (CD&V): Voor mij is dit helemaal niet verrassend want deze toestand is al vele jaren vrij gelijk. Ik klop al een aantal jaren op deze nagel. Het taalbeleid vanuit VDAB is onvoldoende. Als er één reden is waarom we mensen moeilijk ingeschakeld krijgen in de arbeidsmarkt, is het gebrek aan taalkennis Nederlands. Dat is essentieel. Dat blijkt nog eens uit de analyse die de aanleiding vormt van onze vragen vandaag.

In circa 90 procent van de vacatures is de kennis van het Nederlands essentieel. Als je dan vaststelt dat al vele jaren 1 op de 8 werkzoekenden het Nederlands niet of nauwelijks machtig is, dan besef je dat er een heel grote groep werkzoekenden eigenlijk bij voorbaat uitgesloten is van de arbeidsmarkt of het minstens moeilijk heeft om een volwaardige, duurzame job te vinden. Als je dan ziet wat VDAB doet: jaarlijks zijn er ongeveer 6500 taaltrajecten vanuit VDAB waar een beperkt aantal mensen ook nog eens niet slaagt.

Er zijn een aantal positieve evoluties, zoals opleiding op de werkvloer, taalopleidingen gecombineerd met andere werkervaringsinstrumenten zoals individuele beroepsopleiding met taalcoaching (IBO-T), 'Nederlands op de Werkvloer' en dergelijke meer. Het gaat over een beperkt aantal, zoals blijkt uit het antwoord op een eerdere vraag. Dan zwijg ik nog over de bijzonder manke samenwerking die er de voorbije tien jaar bestond tussen VDAB en het Agentschap Integratie en Inburgering. Deze regering heeft de ambitie om daar werk van te maken en meer dan een tandje bij te steken. Na tien jaar stilstand inzake arbeidsmarktbeleid en integratiebeleid, is het tijd voor een stap vooruit.

Minister, hoe evalueert u de taalopleiding en -ondersteuning van werkzoekenden vandaag? Waar zitten volgens u de hiaten?

Hoeveel van de ongeveer 35.000 werkzoekenden zitten op dit moment in een traject met een aangepaste taalopleiding?

Bijna tienduizend van deze werkzoekenden met taalachterstand zijn al langer dan twee jaar werkzoekend, vijfduizend al langer dan vier jaar. Hoe verklaart u dat deze mensen zo lang bij VDAB zijn ingeschreven en hun taalniveau niet of te weinig is geëvolueerd? Wordt specifiek voor deze doelgroep, die al heel lang klant is bij VDAB, actie ondernomen?

Hoe kunnen we verzekeren dat elke werkzoekende met taalachterstand een kwalitatief taaltraject volgt? De laatste 5 jaar schommelde het aantal ervan tussen 30.000 en 35.000 niet-werkende werkzoekenden, of 14 tot 17 procent van het hele bestand. Welke nieuwe initiatieven plant u om het aanbod taalopleidingen te verhogen?

Wordt het al dan niet participeren aan een taalopleiding gebruikt bij de beoordeling van de inzet van de werkzoekende? We moeten een wortel maar ook een stok durven gebruiken.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Voorzitter, ik ben op zoek naar de grassprietjes die de collega's nog niet hebben afgereden voor mijn neus. Ik ga niet te veel herhalen. Er is al heel veel gezegd. Ik wil enkel de nuance maken ten aanzien van de heer Ronse dat het niet enkel mensen zijn van allochtone afkomst. Ik denk dat het probleem iets ruimer zit. Het is voor alle duidelijkheid een grote groep, maar het probleem zit ook elders, in de Rand rond Brussel.

Daarom wil ik in mijn vraag focussen op het profiel: over welke mensen gaat het? Is daar een onderscheid in? Hoe zit het ten aanzien van nieuwkomers en oudkomers? Hoe is het probleem van de Franstaligen in de Rand rond Brussel en de interregionale mobiliteit die ons allemaal dierbaar is? Kunt u daar wat meer inzicht in geven?

Is er een evolutie in die taalachterstand de voorbije jaren? Wat gaat u met deze cijfers doen? Hoe gaat VDAB eventueel een tandje bij steken? Is er een link tussen kennis Nederlands en digitale vaardigheden? Ik kan me inbeelden dat mensen die een taalachterstand hebben, misschien ook wel een digitale achterstand hebben,

terwijl we het er allemaal over eens zijn dat digitale vaardigheden belangrijker aan het worden zijn.

En ten slotte, hoe loopt de samenwerking met het Agentschap Integratie en Inburgering? Moet daar iets aan worden verbeterd? Wat met de ambitie van het Vlaams regeerakkoord om nieuwkomers binnen de twee maanden door te sturen naar VDAB? Zit er al evolutie in dat voornemen?

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Ik merk dat er hier een beetje rond de pot wordt gedraaid. Ik zal mijn vraag stellen zoals ik ze heb ingediend en het probleem schetsen zoals het is.

We lezen in een publicatie van VDAB 'Taal centraal?!' dat een op de acht werkzoekenden in Vlaanderen over een beperkte kennis van het Nederlands beschikt. Nochtans is een degelijke beheersing van het Nederlands cruciaal voor de tewerkstellingskansen op onze arbeidsmarkt. Cijfers leren dat in 89 procent van de vacatures kennis van het Nederlands wordt gevraagd door de werkgever. Bovendien wordt in 60 procent van alle vacatures in Vlaanderen enkel kennis van het Nederlands verwacht.

Om verder het belang van Nederlandse taalbeheersing op de arbeidsmarktkansen te onderstrepen: in 96 procent van de vacatures waarin kennis van het Nederlands wordt gevraagd, verwacht de werkgever een goede tot zeer goede beheersing van de taal. De kans dat een werkzoekende met een Nederlandse taalachterstand na zes maanden solliciteren nog geen job heeft gevonden, ligt 21 procent hoger dan gemiddeld.

Om de kennis van het Nederlands te verhogen, zal de job- en taalcoaching worden herbekeken. Cijfers over de lopende projecten individuele beroepsopleiding met taalcoaching en Nederlands op de Werkvloer + tonen een hoge kostprijs en een lage efficiëntie van de taalopleidingen. Het budget in 2008 voor Nederlandse taalopleidingen bedroeg 25 miljoen euro, met ongeveer 6000 cursisten. Daarvan slaagt slechts twee derde.

VDAB is niet de enige opleidingsverstrekker van Nederlandse taalopleidingen. Het is mogelijk om taallessen te volgen bij een centrum voor basiseducatie, een centrum voor volwassenenonderwijs, het OCMW of andere opleidingspartners. Het Agentschap Integratie en Inburgering is daar de regisseur. Gegevensuitwisseling is van cruciaal belang om een compleet beeld te krijgen van het aantal cursisten en de impact van verschillende taalopleidingen op de arbeidsmarktkansen.

Minister, welke conclusies trekt u uit het rapport 'Taal centraal?!' van VDAB? Hoe evalueert u de huidige Nederlandse taalopleidingen van VDAB? Wat is de impact van deze taalopleidingen op arbeidsmarktkansen? Is er sprake van permanente monitoring en bijsturing van deze opleidingen? Gaat het budget voor opleidingen met betrekking tot Nederlandse taalverwerving bij VDAB verder stijgen? Gaat u daar nog meer in investeren?

Minister, hoe verloopt de gegevensuitwisseling van VDAB met andere opleidingspartners die Nederlandse taalcursussen verstrekken? Zijn de taalcursussen van VDAB die vaak te specifiek op een job zijn gericht, ondertussen breder, om de inzetbaarheid van de cursisten op de arbeidsmarkt te vergroten? Hoe zorgt u ervoor dat het belastinggeld uitgegeven aan Nederlandse taalcursussen efficiënt wordt ingezet, zodat tewerkstellingskansen na het volgen ervan worden gemaximaliseerd? Welke aanpassingen gaat u doorvoeren in de taalopleidingen individuele beroepsopleiding met taalcoaching en Nederlands op de Werkvloer +? Waar schieten deze opleidingen tekort? Ik kijk uit naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik vind dat niemand rond de pot heeft gedraaid en ik apprecieer het als sommige collega's hun vraag wat inkorten als ze gelijkwaardig is aan de andere vragen. Dit als voorafgaande opmerking.

Om niet rond de pot te draaien, wil ik graag 'in de plat duiken'. Dit dossier, dat mij ook intrigeert, verdient het om naar de concrete cijfers en oorzaken te kijken. Over hoeveel mensen gaat het? Welk profiel hebben ze? Ik neem jullie even mee in die cijfers en mijn beschouwingen daarrond.

In 2019 waren er 184.851 niet-werkende werkzoekenden. 32.120 of 17 procent van hen hadden weinig tot geen kennis van het Nederlands. In mijn antwoord op schriftelijke vraag 496 van collega Bothuyne gaf ik aan dat 7300 mensen geen kennis van het Nederlands hadden en 24.000 mensen een beperkte kennis. VDAB heeft zicht op de werkzoekenden die in een VDAB-traject of in een door VDAB erkend traject zitten. Dat waren er in mei 2020 6946. Daarnaast lopen er ook taaltrajecten bij onderwijs, aan de centra voor volwassenenonderwijs en de centra basiseducatie. Er zijn ook OCMW's die taalopleidingen geven en nog andere partners. We hebben eigenlijk geen zicht op het aantal mensen dat elders zit. Dat is een hiaat. Dat is probleem nummer een. Er moet een betere gegevensuitwisseling komen. VDAB heeft ze wel al, maar van de andere partners is dat nog niet zo. Ik zal daar straks nog iets over zeggen.

Voor het antwoord op de vraag naar het aantal langdurig werkzoekenden met een taalachterstand verwijs ik naar mijn antwoord op schriftelijke vragen 30 en 496 van collega Bothuyne. We zien dat het aantal langdurig werkzoekenden dat tussen 2014 en 2019 geen of een beperkte kennis van het Nederlands heeft, stabiel blijft rond 1200 met geen kennis van het Nederlands en 7400 met een beperkte kennis. Het aantal langdurig werkzoekenden met een goede tot zeer goede kennis van het Nederlands is wel wat gedaald, van 55.000 naar 49.000. Maar dat zijn geen communicerende vaten, collega's. Het bewijst alleen dat de kennis van het Nederlands belangrijk is, aangezien het aantal werklozen in de categorie van mensen die heel goed Nederlands kennen, sterk gedaald is, in een periode waarin de arbeidsmarkt een heel hoge aantrekkingskracht heeft. Dat is dus een beetje logisch, wat we daar zien.

Ook het profiel is bijzonder interessant. Het gaat namelijk om een zeer gevarieerde groep. De indicatie van de kennis van het Nederlands is een momentopname, en die kan evolueren door het volgen van een taalopleiding, een technische opleiding of tussentijdse werkervaring. Het niveau van taalkennis is één aspect van een profiel. Zowel een kort- als een langgeschoolde anderstalige werkzoekende kan een beperkte kennis van het Nederlands hebben. Het is dus belangrijk dat we op basis van het uitgestippelde individuele profiel een traject op maat naar werk gaan maken, dus niet alleen op basis van je niveau Nederlands, maar ook in functie van je jobdoelwit, je verworven kwalificaties en je competenties. De begeleiding en de nodige competentieversterking moeten altijd op maat zijn van het doelwit dat je voor ogen hebt en de vacatures die er zijn.

10 procent van de mensen die geen kennis hebben van het Nederlands en 7 procent van de mensen met een beperkte kennis, zijn van Belgische origine. Dat wil ik maar meegeven om er ook op te wijzen dat het een heterogene groep is. Het gaat van nieuwkomers over oudkomers tot mensen die laaggeletterd zijn. Voor de profielschets in detail verwijs ik opnieuw naar mijn antwoord op schriftelijke vraag 496 van collega Bothuyne.

Zo komen we naadloos bij de mogelijke verklaringen waarom die groep mensen zo lang ingeschreven is. Ik ga daar ook een aantal acties aan koppelen. Ten eerste is het dus een heterogene groep. Daar horen ook laagtaalvaardigen bij, die wellicht

nooit een hoger taalniveau zullen bereiken. VDAB voorziet daarom heel specifieke trajecten voor die klanten, namelijk alfatrajecten en trajecten voor laagtaalvaardigen, en dat in het kader van de activering. Er zijn dus mensen, ook Vlamingen, die heel laagtaalvaardig zijn en voor wie het altijd moeilijk zal zijn om een taal te leren. In die trajecten wordt voorzien in een basistaalopleiding, specifiek met het oog op het uitoefenen van een bepaalde job. De woordenschat die je daar dan aanleert, is dus ook gekoppeld aan een bepaalde job.

Daarnaast kunnen er ook andere zaken spelen die mogelijk een belemmering kunnen zijn voor snelle activering.

De hoofdverklaring is natuurlijk een steeds diverser wordende samenleving. Aan de ene kant hebben we de nieuwkomers, voor wie het van belang is om zo snel mogelijk de taal te leren, en als je het mij vraagt liefst op de werkplek. Ik ben ervan overtuigd dat wanneer je snel aan de slag kunt, je de taal sneller zult leren op de werk- of stageplek dan op de schoolbanken. De visie 'integratie door werk' van VDAB vind ik dan ook ontzettend belangrijk. Er zal binnen enkele weken nog een zeer interessante discussie over de IBO's volgen, die wat mij betreft veel meer in de spots moet worden gezet. We mogen aan de andere kant ook niet blind zijn voor de oudkomers. Bij hen is in het verleden te weinig ingezet op Nederlands leren. Dit heeft nefaste gevolgen bij de kansen op de arbeidsmarkt wanneer je weet dat in negen op de tien vacatures de kennis van het Nederlands een vereiste is. Daarnaast is Nederlands het cement van onze samenleving, ook in het dagelijkse leven.

De acties die we ondernemen, moeten daarom tweërlei zijn: snel en grondig verwerven van het Nederlands voor nieuwkomers en het blijven onderhouden van het Nederlands.

Vooraf dat laatste punt baart mij zorgen. In tegenstelling tot vroeger worden nieuwkomers vaak bij aankomst onmiddellijk toegeleid naar een taalopleiding. Dat is positief. Maar wanneer de opleiding bij een centrum voor volwassenenonderwijs (CVO), een centrum voor basiseducatie (CBE) of bij VDAB via een IBO met taalondersteuning afgerond is, zien we dat sommige mensen de kennis van het Nederlands opnieuw verliezen. Wanneer ze om de een of andere reden hun job verliezen en ze opnieuw bij VDAB komen, moet VDAB van voor af aan beginnen. Collega Bothuyne noemt dit de draaideurwerkloosheid. Dat betekent dat het traject niet stopt als de opleiding afgerond is, maar dat we oefenmomenten moeten voorzien, zeker voor mensen die in jobs terechtkomen waar er weinig sociaal contact is. Ik verwijs naar de poetshulp. Als je Nederlands leert maar je gaat altijd huishoudhulp bieden in een woning waar niemand aanwezig is, dan oefen je je Nederlands totaal niet en kun je de gevoeligheid met de taal compleet verliezen.

Collega Bothuyne, u vroeg ook nog naar sanctionering van mensen die niet deelnemen aan een taalopleiding. Er kan effectief tot sanctionering worden overgegaan wanneer het volgen van een taalopleiding opgenomen is in het afsprakenblad met de werkzoekende en de werkzoekende deze afspraak niet nakomt. Daar zal voldoende aandacht voor moeten zijn, want dit is geen vrijblijvende vraag omdat het iets elementairs is, ook voor de integratie.

Ik kom bij de tweede groep vragen rond mijn evaluatie en het regeerakkoord.

Werkzoekenden zonder of met een beperkte kennis van het Nederlands worden op verschillende manieren begeleid. De doelstelling is dat zij zo snel mogelijk op een duurzame manier hun weg vinden op de arbeidsmarkt. Afhankelijk van het profiel van de werkzoekende gaan we eerst intensief aan de slag met het aanleren van het Nederlands. Dit kan via de CBE's en de CVO's. Daar rekenen we op de samenwerking met het Agentschap Integratie en Inburgering. Daarna kan een beroepsopleiding met taalondersteuning gevolgd worden als dat haalbaar is.

Onderzoek van de Leerstoel Migratie, Integratie en Arbeidsmarkt dat tot 2019 liep, leert ons dat wanneer nieuwkomers een zogenaamde 'activeringsmaatregel met een directe link naar de arbeidsmarkt' volgen, het rendement veel hoger is. Simpel gezegd: nieuwkomers die een individuele beroepsopleiding, eventueel met taalondersteuning, volgen, zullen sneller naar werk doorstromen en zullen ook een duurzamere job hebben. Dus zoals ik al zei: IBO, IBO, IBO moet de mantra zijn de komende jaren.

Een aantal mensen hebben natuurlijk een voortraject nodig voor ze kunnen starten met een opleiding. Door in te zetten op een betere screening van de competenties van de werkzoekende en een betere inschatting van zijn taalniveau, zou het mogelijk moeten zijn om meer mensen sneller naar een IBO toe te leiden.

Daarnaast ondersteunen we ook de werkgevers die personen met een taalachterstand aanwerven. Zo is er het project 'Nederlands op de Werkvloer' waarbij een coach zowel de werkgever als de werknemer begeleidt op de werkplek.

Er komen ook almaar meer aanbieders met een kwaliteitsvol aanbod naast VDAB, en VDAB verwijst ook door naar die andere externe opleidingsaanbieders.

Tot slot heb ik ook initiatieven genomen zoals mentoring naar werk, waarvoor ik eind vorig jaar 3,1 miljoen euro vrijmaakte. Jullie herinneren je dat hopelijk nog. Maar ik kan de evaluatie van die initiatieven nog niet geven omdat dat project pas gestart is.

Wel heb ik al schriftelijke vraag 497, opnieuw van collega Bothuyne, beantwoord. Daar zien we dat het aantal IBO's met taalondersteuning sinds 2015 jaar na jaar stijgt tot 289 in 2019. Op zich is dat een positieve evolutie, maar als ik zie dat er meer dan 30.000 niet-werkende werkzoekenden zijn die het Nederlands niet machtig zijn, dan ligt dit cijfer van 289 veel te laag, zeker wanneer we in het achterhoofd houden dat een IBO er net toe leidt dat de intrede op de arbeidsmarkt duurzamer is. Daar zit voor mij een groot stuk van de oplossing, waar we veel intenser op gaan moeten inzetten.

Daarnaast zien we in diezelfde schriftelijke vraag dat het aantal Nederlands op de Werkvloer +-trajecten daalt. Dat is niet zo'n goede zaak.

Wat de deelvraag van collega Malfrout over de impact en de monitoring van taalopleidingen betreft: die kunnen we moeilijk opnieuw inschatten omdat VDAB werkt vanuit een geïntegreerde aanpak omdat die taalopleiding samen met een beroepsopleiding wordt aangeboden. Toch heeft de geïntegreerde aanpak doorheen de laatste drie jaar zijn vruchten afgeworpen. De uitstroom van werkzoekenden met een taalachterstand, dus maximale kennis Nederlands niveau A2 naar werk drie maanden na het beëindigen van het opleidingstraject, is gestegen naar 48,26 procent. Meer details vindt u in mijn antwoord op schriftelijke vraag 396, waarin de cijfers van de stijging mooi worden uitgelegd.

Wat de gegevensuitwisseling betreft: opleidingspartners die door de VDAB zijn erkend voor het geven van Nederlandse taalcursussen, kunnen rechtstreeks registreren in het dossier van de klant via een VDAB-platform. Accurate gegevensuitwisseling blijft een belangrijk aandachtspunt omdat ik natuurlijk moeilijk beleid kan voeren zonder gegevens.

Momenteel finaliseer ik samen met ministers Weyts en Somers de nieuwe visie op inburgering. Het verwerven van taal en een snelle doorstroom naar de arbeidsmarkt is daar een van de belangrijkste speerpunten. Dit probleem gaat breder dan inburgeraars. Daarom is het de bedoeling in het najaar een talennota te finaliseren waarin de verschillende versterkende en bijkomende acties zullen worden opgenomen.

Er waren enorm veel vragen over de eigen dienstverlening van VDAB. Dat is een heel interessante discussie, en eigenlijk zou een fysieke zitting daarvoor beter zijn dan een Teamsvergadering, als ik zo vrij mag zijn.

Inschatting en screening vormen het startpunt van een traject op maat. We kijken hoe goed de werkzoekende het Nederlands beheerst, welke technische competenties aanwezig zijn. Zo kan er met een duidelijk doel voor ogen aan de slag worden gegaan met de werkzoekende.

Voor VDAB is taal een hefboom naar werk. Er wordt ook heel fors geïnvesteerd. Er bestaat geen correlatieve verband tussen een beperkte kennis van het Nederlands en de digitale vaardigheden van de anderstalige werkzoekenden. Ik heb al aangegeven dat een beperkte kennis van het Nederlands niet is verbonden met één bepaald profiel. Een anderstalige werkzoekende kan heel vlot werken met digitale tools, maar een beperkte kennis van het Nederlands hebben.

VDAB integreert in zijn begeleiding en dienstverlening aandacht voor meerdere competenties zoals taal, techniek, solliciteren en een aantal 21e-eeuwse vaardigheden, waartoe de digitale behoren.

Er is een structurele samenwerking tussen het Agentschap Integratie en Inburgering en VDAB. De NT2-klant die zich aanmeldt voor het NT2-aanbod bij VDAB wordt naar het Agentschap Integratie en Inburgering doorverwezen. Daar legt hij een test af om het taalniveau in te schatten. Daarna wordt de klant doorverwezen naar een onderwijsverstrekker op maat. Dit kan een CBE, CVO of universitair talentencentrum zijn. Dit wordt bepaald op basis van het niveau van de NT2-klant.

VDAB biedt dus zelf geen basisopleiding Nederlands aan en focust zich op het verwerven van de Nederlandse taal in functie van een jobdoelwit.

De kostprijs voor 2019 bedroeg bijna 17,9 miljoen euro. Voor 2020 gaat VDAB uit van een benodigd budget van 19,1 miljoen euro. Dat is 1 miljoen euro meer. Voor 2021 is er nog geen budget bepaald. Dat zal in september gebeuren.

Sorry voor het lange antwoord.

De voorzitter: Minister, dit is een bijzonder interessante en relevante thematiek, dus is een lang antwoord op de vele vragen niet onlogisch.

De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Als ik de minister zo hoor in haar antwoord, heb ik maar één conclusie, namelijk dat er in Vlaanderen geen enkel, maar dan ook geen enkel excuus gerechtvaardigd is als je geen job hebt omdat je de taal niet machtig bent: zoveel taalopleidingen, zoveel kansen om taal te combineren met leren op de werkvloer. Er zijn hier ook onvoorstelbaar veel jobs, zelfs in coronatijden. We hebben gisteren nog maar net het goede nieuws gehad – een lichtpunt – dat het aantal vacatures toeneemt. We zitten hier met het allerbeste onderwijs dat er in de wereld is. We zitten hier met een goede traditie rond inburgering. Als je dat vergelijkt met het zuiden van het land: zij zijn er pas een aantal jaren geleden mee gestart, wij hebben daar al een doorgedreven werking in.

Een op de acht mensen die geen job vindt omdat men de taal niet machtig is: daar mag echt geen excuus voor zijn. Eerlijk gezegd heb ik ook heel weinig inspiratie om iets toe te voegen dat de minister nog extra kan doen. Ten eerste, vanuit VDAB er zeer nauwgezet op toezien dat taal en taalopleiding, en het engagement om dat te volgen, opgenomen worden in die afsprakenbladen. En als er geen engagement is, moet er kordaat worden opgetreden. Dat vind ik ongelooflijk belangrijk. Ten tweede, dat er soms onvoldoende taalopleidingen zijn, omdat ze soms de weg niet

vinden, zoals minister Muylers ons in de vorige legislatuur vaak zei, dat moet verder geoptimaliseerd worden. En ten derde is mijn pleidooi – en dat is waarom ik daarnet zei dat deze vraag aan de hele regering moet worden gesteld – dat de Vlaamse Regering over die problematiek over alle bevoegdheden heen moet samenzitten en een actieplan uitwerken – onderwijs, inburgering, werk, noem maar op – om die problematiek het hoofd te bieden. Want we kunnen het ons anno 2020 niet permitteren dat een op de acht mensen ondanks al die kansen en al dat aanbod geen werk vindt omdat men de taal niet machtig is. Dat is voor mij echt geen excuus.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, bedankt voor het uitgebreide antwoord. Ik ben het gedeeltelijk eens met collega Ronse. Er zijn inderdaad heel veel mogelijkheden. Er zijn heel veel goed uitgewerkte methodieken, zowel met werkervaring als klassikale taalopleiding en dergelijke meer. Maar we hebben eigenlijk geen idee of die 35.000 mensen die nu bij VDAB zijn ingeschreven en de taal niet of nauwelijks machtig zijn, effectief kansen hebben gekregen, en zo ja, welke.

VDAB heeft, zoals u zelf zei, op dit moment zicht op 6946 werkzoekenden die op een of andere manier een taaltraject volgen. We hebben VDAB nu als regisseur van de arbeidsmarkt en als dataregisseur aangesteld, maar de regisseur heeft dus voor het grootste deel van de acteurs waar het nu over gaat, geen idee of ze bezig zijn met Shakespeare in te oefenen of een nieuwe aflevering van FC De Kampioenen, of dat ze überhaupt iets aan het inoefenen zijn. Ik denk dus dat de regisseur hier eerst al een tandje bij moet steken. En het gaat niet alleen over VDAB, maar ook over het Agentschap Inburgering en Integratie. Het databeheer daar is ook bijzonder abominabel te noemen, laat staan dat er een deftige link is met de databanken van VDAB en dat de samenwerking tussen het Agentschap Inburgering en Integratie en VDAB als een volwassen samenwerking kan worden beschouwd.

Ik kan alleen maar vaststellen dat er de voorbije tien jaar door het beleid ongelooflijke kansen zijn gemist om inzake integratie, inburgering en arbeidsmarktbeleid resultaten te boeken. Dat heeft geleid tot een mismatch op de arbeidsmarkt, frustraties bij de betrokken werkzoekenden en bij heel veel werkgevers. Ik ben heel blij dat u aankondigt dat er nu effectief verandering komt. De talennota die u aankondigt in het najaar – wat mij betreft, mag dat in het vroege najaar zijn – komt zeker op tijd.

Ook de samenwerking met minister Somers en met het Agentschap Integratie en Inburgering die u aankondigt, is bijzonder belangrijk. Het signaal dat u geeft dat we Nederlands als essentieel beschouwen, komt overeen met het regeerakkoord. Nederlands is een doel op zich; dat is niet zomaar een competentie die ergens verworven wordt. Neen, het is een doel op zich bij een traject dat vanuit VDAB wordt aangevat, en daar is ook een stok achter de deur bij nodig. Als mensen niet bereid zijn om effectief mee te werken in een taaltraject, kan daar ook een sanctionering tegenover staan.

Ik ben blij met uw antwoord, maar het is 'work in progress'. Het is grotendeels werk dat moet beginnen bijna vanuit het niets. Ik ben blij dat deze regering effectief werk wil maken van integratie- en inburgeringsbeleid op de arbeidsmarkt.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ik beseft dat wij u een beetje onterecht behandelen door onze vragen alleen aan u af te vuren, omdat we allemaal weten dat de problematiek van Nederlands in de eerste plaats een opdracht is van Integratie en Inburgering, toch zeker voor de nieuwkomers. Het is hier al geopperd: als we hierop willen doorgaan, moeten we misschien beter eens een grondige gedachtewisseling houden met u, minister, maar ook met de ministers Somers en Weyts, want het is een opdracht van de drie ministers samen. Het gaat in de eerste plaats

over inburgering. Ik verwijs ook naar het regeerakkoord. We kennen de problemen van het agentschap Inburgering de voorbije jaren. Er is nu een nieuw management en er is ook een nieuw regeerakkoord dat de lat voor nieuwkomers hoger legt, onder andere inzake Nederlands, waarbij we naar een resultaatsverbintenis willen gaan met centraal georganiseerde testen. Dat zijn allemaal zaken waar men ook naar moet kijken als men deze cijfers ziet. We weten dat vooral daar het kalf gebonden ligt: we moeten werken aan een beter kennis van het Nederlands bij nieuwkomers.

In het regeerakkoord staat meteen al, en heel terecht, de koppeling naar VDAB en naar werk. Ik sluit me helemaal aan bij uw pleidooi dat we het Nederlands vooral moeten proberen te laten leren op de werkvloer. In het verleden is vaak de fout gemaakt om die mensen eerst Nederlands te laten leren in een klaslokaal, en daarna te gaan kijken of er voor hen een job te vinden was. Ondertussen weten we dat het veel beter is om hen meteen bij de hand te nemen en alles in gecombineerde trajecten te stoppen. Daarom geloof ik ook echt wel in de aanpak op maat, zoals u benadrukt, waarbij we rekening moeten houden met de heterogeniteit van die hele groep.

Ik sluit me dus aan bij uw pleidooi. In de IBO's zitten nog echt wel kansen. Ik ben een beetje bezorgd wanneer u zegt dat de inspanningen van de werkgevers dalende zijn. Dan kom ik wel tot uw bevoegdheid, namelijk Werk. We moeten toch eens kijken of we hen niet kunnen aansporen om daar meer op in te zetten en samen met de IBO's inzake werk hopelijk wat stappen vooruit te kunnen zetten.

Ik heb nog een klein aandachtspuntje, waar u kort naar hebt verwezen. We hebben ook een groep van mensen die analfabeet zijn of laaggeletterd zijn. Daar zitten ook Vlamingen tussen. Misschien kunt u daar nog wat meer op ingaan, want in het regeerakkoord staat ook de bekommernis om voor die mensen extra inspanningen te doen.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, dank u wel voor het uitgebreid antwoord, en ook de collega's die het allemaal hebben bijgetreden. Maar ik ben het niet eens. Het zal u waarschijnlijk niet verbazen dat ik het niet eens ben met alles wat hier wordt gezegd. U kent de problemen. De cijfers spreken voor zich. Het probleem van de taal is gekend. Taal is cruciaal, taal is alles. Hier in Vlaanderen is taal natuurlijk de sleutel om werk te vinden.

De oplossing die ik gehoord heb en alles wat jullie hier als oplossing opnoemen, is smijten met geld. 80 miljoen euro gaat naar inburgeringscursussen Nederlands, 20 miljoen euro gaat naar taalbegeleiding bij VDAB, 3,1 miljoen euro gaat naar mentoring naar werk. Geld, geld, geld: dat is alles wat ik heb begrepen uit de discussies hier.

Maar waar het hier eigenlijk over gaat, is de reden waarom taalkennis te beperkt is. Dat zullen jullie waarschijnlijk wijten aan het feit dat de opleiding niet goed is, of het zal de werkgever zijn die geen kansen geeft, die discrimineert, het zal de Vlaming zijn die racistisch is. Maar eigenlijk wordt de verantwoordelijkheid te weinig gelegd bij de inburgeraar, bij de vreemdeling. Het mag ook een Belg zijn die de taal niet machtig is, we gaan daar geen allochtoon van maken, we gaan het hier houden bij de taal. De verantwoordelijkheid wordt veel te weinig gelegd bij degene die de taal moet leren.

U zult zeggen: zij slagen niet, want de cursus is niet voldoende, maar eigenlijk gaat het hier fundamenteel over het feit dat de persoon die de taal moet leren, zelf te weinig initiatief neemt. Hij kan zelf op zoek gaan naar taalcursussen, maar blijkbaar gebeurt dat te weinig. Waarom gebeurt dat te weinig? Omdat u kansen

geeft, maar u zet er geen prestaties tegenover. U smijt met geld, maar u verwacht geen resultaat.

Beter zou zijn dat u zegt: we laten u een cursus volgen, maar bewijs dan dat je slaagt. Slaag je niet, dan trekken we de uitkering in. Dat is een manier om mensen te stimuleren om taal te leren, om te zorgen dat ze zich kunnen integreren in de maatschappij, dat ze een job kunnen vinden. Dat is hoe we dat hier beter zouden doen. U kent de problemen, maar u doet er niets aan. U kent het instrument, maar u gebruikt het niet.

Minister, dat is zo jammer want dat zou heel veel problemen uit de weg helpen. De mensen zouden wel een job kunnen vinden. De arbeidskrachte zou deels opgelost kunnen worden omdat wie de taal kent, wel degelijk wordt toegeleid naar werk. U hebt een instrument, dus gebruik het alstublieft. Doe er iets aan, maar stop met zinloos geld te smijten naar begeleidingen bij VDAB, want het is niet altijd op de werkvloer dat ze de taal nog moeten leren. De bedoeling is dat ze de taal kennen op het ogenblik dat ze aan het werk gaan, dat ze zelf de verantwoordelijkheid nemen om de taal te leren.

U verwacht dat de bedrijfsleider iedereen alles gaat aanleren, maar zo kun je een bedrijf natuurlijk niet runnen. Als je die investering moet doen, en er staat geen output tegenover als de persoon niet direct inzetbaar is, dan gaat die onderneming failliet. Je kunt toch geen bedrijf leiden zoals u het land bestuurt. Dan zijn wij overmorgen failliet. Het wordt echt tijd dat we dat gaan inzien.

Maak dus gebruik van dat instrument en zorg dat de mensen direct inzetbaar zijn en dat ze zelf op zoek gaan naar de taalcursussen, en dat ze zelf zorgen dat ze de taal kennen. Er zijn tal van voorbeelden van mensen die op eigen initiatief de taal hebben geleerd, gaande van de Roemeense poetsvrouw tot de Russische ingenieur, en op die manier zijn toegeleid naar werk. Dat moeten we stimuleren, dat ze het op eenzelfde manier gaan doen en dat ze zelf de stap zetten, zonder daarvoor altijd gesponsord te moeten worden door de Vlaamse belastingbetaler.

Minister, u staat voor een uitdaging. Ik hoop dat u nu werk maakt van het koppelen van een slaagkans aan een prestatie, dat er eindelijk iets tegenover staat.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik had nog wat extra reacties verwacht, maar er staan nog veel vragen op de planning. Met opgeklopte zinnen los je het probleem niet op. Ik ben het eens met alle tussenkomsten die hameren op het belang van taal. Ik vind ook dat er geen excuses zijn om, als je in een regio gaat wonen, de taal niet te leren.

We moeten mensen natuurlijk wat tijd geven om de taal te leren. We moeten mensen de kans geven om een job te vinden. Wat zien we nu? Als je eerst een lang taaltraject volgt en dan werk gaat zoeken, is dat minder efficiënt dan als je een aantal uren per dag werk en taal kunt combineren. We zien veel werkgevers die bereid zijn om het principe van taal aanleren op de werkvloer te hanteren. Dat is goed voor de integratie en in veel bedrijven zijn collega-werknemers vaak bereid om mee te helpen.

Alleen ben ik zoekende naar hoe het komt dat er niet meer IBO's zijn. Dat heeft, denk ik, minder te maken met bereidheid dan wel met een aantal obstakels die we uit de weg moeten ruimen. We zien trouwens ook in onderwijs, met duaal leren, dat sommige jongeren niet graag alleen een theoretische scholing hebben en dat die combinatie werken en leren zeer goed kan zijn. Dus waarom zou je dat ook niet in een werksituatie kunnen toepassen?

Er werd op gewezen dat de problematiek over veel bevoegdheden loopt. Ik vind het niet onaangenaam dat ik zelf aangesproken word. Ik heb ook mijn ervaring uit het onderwijs. Ik vind ook dat we hier veel forser op moeten inzetten en dat we ook iets mogen verwachten van mensen. Maar zoals ik zei, volgen inburgeraars, nieuwe mensen, in de meeste gevallen een cursus, maar is er ook een hele groep die hier al lang is en die de taal nog niet kent.

We moeten ook inzetten, collega Bothuyne, op monitoren, monitoren, monitoren. De arbeidsmarktexperten zullen dat volgende week ook komen zeggen dat je een fatsoenlijk databeleid moet hebben. Het feit dat wij de tijdelijk werklozen niet kenden, het feit dat ik vandaag in de mist kijk als ik wil weten waar al die mensen zijn en waar die een taalopleiding hebben gevolgd: ik vind het heel jammer dat het databeleid in Vlaanderen nog niet voldragen is. Wij moeten daar de handen in elkaar slaan. Dat is ook een van de grote opdrachten waar ik voor sta. In dat verband is de uitwisseling van gegevens met het Agentschap Integratie en Inburgering natuurlijk een speerpunt, collega's. Dat moeten we samen met collega's Weyts en Somers doen.

Collega Ongena, u zei dat de inspanningen van de werkgevers dalende zijn. Dat is niet noodzakelijk juist. Ik heb het misschien zo een beetje verwoord. Het aantal trajecten is dalende. Het is ook mogelijk dat sommigen na een traject Nederlands op de Werkvloer voldoende tools hebben om aan de slag te gaan. Ik kan daar niet onmiddellijk inspanningsvermindering uit afleiden.

Ik ben even ingegaan op de laaggeletterden, omdat dat ook deel uitmaakt van die groep. Je hebt mensen die in alfatrajecten kunnen werken en die dan misschien naar de reguliere arbeidsmarkt kunnen doorstromen. Er zijn ook initiatieven binnen de sociale economie, artikel 60-trajecten. Maar dat is ook een niet-kleine groep. We moeten er ook wel aandacht voor hebben. Niet iedereen is in staat om een cursus te volgen en daarna te slagen voor een examen. Er zijn mensen die daar meer moeite mee hebben. We mogen niet iedereen over één kam scheren. Maar als mensen werkloos of inactief thuis zitten, kost ons dat natuurlijk veel meer dan om gezamenlijk te investeren in taalopleiding.

Sanctionering gebeurt. Als je bij VDAB aanmeldt, krijg je een afsprakenblad. Daar staat, als je de taal niet kent, het aanleren van de taal in. Als je dat dan niet doet, krijg je een sanctie. We weten wel hoeveel mensen we sanctioneren als ze hun afsprakenblad niet nakomen, maar niet over hoeveel mensen het gaat die de taalvereisten in dat afsprakenblad niet nakwamen. Dat is voor mij een aandachtspunt in de monitoring. Dat zou ik zeker ook willen afspreken met VDAB, zodat we weten wie er op het vlak van taal de afspraken niet nakomt, en niet alleen in het algemeen. Er is een verschil tussen eens niet op de afspraak komen en je taalcursus niet volgen. Daar wordt dus ook aan gewerkt.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Het gaat over een op de acht werkzoekenden die de Nederlandse taal niet machtig is. Wij Vlamingen, overal waar we in de wereld komen, passen ons aan en vinden het een evidentie om de taal meteen aan te leren. Nergens anders dan in Vlaanderen zijn er zoveel kansen die we voorzien om taal aan te leren. De minister heeft ze allemaal opgesomd.

Ik denk dat dit verhaal ook een stukje over zelfrespect gaat. Ik vind dat we altijd empathisch moeten zijn, en ook hier moeten we dat blijven, maar op een bepaald moment moet je lijnen trekken. Als je ziet dat er zoveel kansen zijn en dat die toch door een pak mensen onvoldoende gegrepen worden, dan moeten we ook duidelijk zijn en de forcing voeren op het vlak van afspraken die VDAB heeft met werkzoekenden, en zodra we zien dat iemand echt onvoldoende inspanningen doet, die

ook schorsen of minstens een verwittiging geven. Ik denk dat dat de enige manier is waarop we mensen beter zullen stimuleren om de taal aan te leren.

Vlaanderen is zo'n mooi land, we hebben zo'n mooie taal, we hebben zo'n mooie bedrijven, zo'n mooie kansen. Ik kan maar één ding zeggen aan die mensen: grijp ze alstublieft.

Robrecht Bothuyne (CD&V): *(Slechte geluidskwaliteit)*

Ik ben blij met het bijkomende engagement van de minister.

Ik wil nog kort reageren op wat mevrouw Malfroot daarnet zei. Het gaat niet om geld uitstrooien, dat heeft ook niemand gezegd. Niemand heeft ook over racisme of over discriminatie gesproken. Ik begrijp niet waarom u dit hier nu bij sleurt. Het gaat over een taal- en integratiebeleid dat we moeten voeren. We moeten ervoor zorgen dat we iedereen een kwaliteitsvol taaltraject geven. Dan verwachten wij inderdaad ook van iedereen om zich 100 procent in te zetten om die taal machtig te worden binnen de competenties en vaardigheden die men daartoe heeft. Niet iedereen is een taalvirtuoos. Als de inzet er niet is, dan kan de stok gebruikt worden zoals ik eerder al zei. Een sanctioneringsbeleid is het sluitstuk van een goed arbeidsmarktbeleid. Maar het begint met het weten wie welke noden heeft en het formuleren van een aangepast aanbod. Ik kan alleen maar vaststellen dat VDAB op dit ogenblik een reus op lemen voeten is in dezen, een regisseur die zijn eigen acteurs niet kent, en dat we op dat vlak nog heel wat vooruitgang te boeken hebben, maar we komen daar ongetwijfeld op terug.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Voorzitter, ik stel voor dat we een rubriek factcheck invoeren in het parlement. Mevrouw Malfroot, met alle sympathie, maar het beeld dat u schetst, is echt niet meer de realiteit. Het verhaal dat het allemaal vrijblijvend is en dat wanneer die mensen geen moeite doen, we die allemaal gerust laten en verder geld blijven geven, klopt niet meer. Gisteren nog maar is een partijgenoot van u in de plenaire vergadering komen klagen dat de slaagcijfers dalen, wat juist het bewijs is dat het allemaal veel minder vrijblijvend is, de inburgeringscursussen, de taalprojecten, de examens die daar gebeuren, samen met de boetes, voor alle duidelijkheid. Die vrijblijvendheid was er misschien twintig jaar geleden, maar ondertussen is er toch een weg afgelegd. We gaan die verder moet bewandelen, evident, maar hier een beeld scheppen alsof dat allemaal niet bestaat, is helemaal onjuist.

Bovendien moet u eens kiezen: daarnet was u nog een communistisch discours aan het voeren over overheidstewerkstelling en nu probeert u de woordvoerder van de bedrijfsleiders te zijn die klagen dat ze geen mensen vinden die Nederlands praten. Als u eens met hen praat, hoort u dat ze vooral goede arbeidskrachten willen die hun openstaande vacatures invullen zodat ze hun activiteiten kunnen blijven doen, kunnen blijven groeien en op die manier niet failliet gaan. Nederlands, heel graag natuurlijk, maar als er onvoldoende Nederlands is, willen ze wel degelijk inspanningen doen om die mensen daarbij te helpen. Zoals gezegd willen ze vooral goede arbeidskrachten die ervoor zorgen dat hun bedrijfsactiviteiten kunnen blijven draaien. Daarom is het heel goed dat we naar een traject op maat gaan en dat we vooral kijken hoe we die mensen het Nederlands kunnen leren als ze aan het werk zijn en hoe we dat kunnen combineren. We gaan ze niet op voorhand opsluiten in klaslokalen om onze werkgevers in die tijd in de steek te laten.

Ik denk dat de richting juist is. Dat er nog werk aan de winkel is, is ook juist. Maar we moeten de inspanningen volhouden.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Het is weer het moment om een aantal zaken recht te zetten. Mijnheer Ongena, u zegt dat ik het opnieuw voor de bedrijfsleiders opneem. Wel ja, ik doe dat, ik neem het op voor de bedrijfsleiders. Want er zijn er heel veel die kampen met die taalproblematiek. Probeer maar eens een goede dienstverlening te geven als je de taal niet kent. Probeer maar eens iets uit te leggen aan de mensen als ze u niet begrijpen. In dit geval, mijnheer Ongena, kost dat alleen maar geld.

Moeten ze kansen krijgen? Ja, ze moeten kansen krijgen, zeker en vast, maar ze moeten ook in staat zijn om hun job uit te voeren en op zijn minst te verstaan wat er van hen wordt verwacht. Daar start het. Ze moeten doen waarvoor ze betaald worden, mijnheer Ongena. U zou beter eens met de bedrijfsleiders gaan praten en zien welke problemen ze allemaal ervaren met het gebrek aan taalkennis. Mijnheer Ongena, ik nodig u uit: het wordt tijd dat u uit uw bubbel stapt en eens gaat praten met de bedrijfsleiders.

Mijnheer Bothuynne, als het gaat over het feit dat ze geen werk vinden, zegt u dat ik er allerlei dingen bij sleur. Ik sleur er niets bij, jullie sleuren er allerlei dingen bij. De reden waarom ze geen werk vinden, is waarschijnlijk omdat het weer de werkgever is die discrimineert of omdat de Vlaming racistisch is. Ze gaan nooit het probleem zoeken bij zichzelf.

Nooit wordt de vraag gesteld: waarom kennen wij de taal niet? Daarover gaat het. U gaat altijd een andere reden zoeken, maar eigenlijk is het probleem van het feit dat ze geen werk zoeken, te wijten aan de taalkennis. Dat is de realiteit, mijnheer Bothuynne. Ik weet niet op welke planeet u leeft, ik weet niet waar u allemaal rondloopt, maar duidelijk niet op straat. U bent duidelijk niet op de hoogte van de problemen die zich momenteel in ons land stellen. Het wordt tijd dat u ook eens buiten gaat en dat u eens praat met de mensen rond u. Overall aan de scholen is in sommige gevallen bij meer dan 50 procent van de kinderen de thuistaal niet het Nederlands. Dat zijn drama's, dat zijn problemen, want het is daar dat de taalproblemen starten. Het is daar dat ook het probleem start dat ze uiteraard geen werk vinden omdat er taalachterstand is.

Jullie proberen dat allemaal te verdoezelen en te negeren, maar dat zijn de dagelijkse problemen waar de Vlaming de dag van vandaag mee te kampen heeft. Dus, minister, één oplossing: verplicht de taalcursus en koppel daar resultaten aan. Slagen ze niet, dan sanctioneer je. In het ultieme geval trek je de uitkering in.

Minister, er zijn heel veel mensen die wel integreren en die wel proberen in te burgeren en die echt proberen om de taal te kennen. Die moeten we prijzen, die moeten we behouden. Maar diegenen bij wie de wil er niet is, die moeten we sanctioneren. Als de wil er niet is om de taal te leren, dan hoeven ze hier geen gebruik te maken van de faciliteiten die Vlaanderen hun biedt. Geen resultaat, uitkering intrekken. Dat is de oplossing.

Minister, probeer dat nu nog maar eens tegen te spreken. U zult dat wel proberen, maar u staat niet stil bij de feiten. De realiteit is wat ze is, en het wordt tijd dat dit doordringt en dat u daar nu oplossingen voor zoekt, want u bent duidelijk blind voor al die problemen.

De voorzitter: Dank u wel, collega Malfroot. Ik ga een nieuwigheid invoeren in deze commissie. Het is tijd voor een kleine commercial. Ik heb het opgezocht op mijn gsm – ik weet niet of u het kunt zien. Dit is een reclame van Lapperre. Collega Malfroot, er is goed nieuws, u kunt voor één maand gratis een nieuw hoorapparaat krijgen. Dan zult u misschien beter verstaan wat zowel de minister als de collega's in deze commissie hebben gezegd.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): U kunt bij Hans Anders om een bril gaan, zodat u ook ziet wat de problemen zijn.

De voorzitter: Dat kan zeker helpen om het debat te voeren op een correctere basis.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Het wordt tijd dat u uw bril opzet – of ga misschien eens om lenzen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het Platform Levenslang Leren – 2992 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Alessia Claes (N-VA): De Vlaamse Regering legde in het Vlaams Pact 2020 vast dat in 2020 minstens 15 procent van de Vlamingen regelmatig zou moeten deelnemen aan opleidingen. Vandaag ligt dat percentage echter veel lager dan dit streefcijfer en zelfs onder het Europese gemiddelde van 11,1 procent. In 2019 nam 8,6 procent van de Vlamingen van 25 tot 64 jaar deel aan een opleiding, zowel binnen als buiten het regulier onderwijs.

In de periode 2006-2019 schommelde de opleidingsdeelname telkens tussen 7 en 9 procent. Vlamingen volgen te weinig opleidingen wegens het ontbreken van een leercultuur.

Minister, in de beleidsnota Werk en Sociale Economie kondigde u aan dat u, samen met minister van Onderwijs Weyts, een Platform Levenslang Leren zult oprichten. Dat platform moet zorgen voor meer synergie tussen de beleidsdomeinen Werk, Economie en Onderwijs op het vlak van vorming en opleiding doorheen de volledige loopbaan. De Vlaamse Regering wil daarmee tot een maximaal bereik komen van loopbaan- en competentieversterkende maatregelen, ongeacht het statuut of het profiel van de Vlaming. Zo kunnen we ervoor zorgen dat al het talent in onze samenleving wordt benut.

Ter voorbereiding van dit platform levenslang leren werd er een rondvraag gedaan bij verschillende stakeholders. Onder andere de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) bracht op 31 maart 2020 een advies uit met aanbevelingen.

Minister, wat is de stand van zaken van de rondvraag bij de verschillende stakeholders? Welke stakeholders werden bevraagd? Wat zijn de belangrijkste conclusies? Welke timing voorziet u voor de opstart van het Platform Levenslang Leren en welke taken zal het platform op zich nemen? Op welke wijze zal dit worden aangestuurd en gecoördineerd?

In de commissievergadering van 12 maart dit jaar kondigde u aan dat u werk maakte van een gezamenlijke visie op levenslang leren in functie van het op te richten platform levenslang leren. U hoopte om na de paasvakantie enkele acties aan de regering voor te stellen. Wat is de stand van zaken? Kunt u daar wat meer toelichting over geven?

Is er tot slot reeds een gezamenlijke visie rond levenslang leren klaar, die de leidraad wordt voor alle spelers van opleidingen voor volwassenen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Claes, ik heb vorige week geantwoord op uw vraag om uitleg nummer 2867, over opleidingsbehoeften van kortgeschoolden en 55-plussers, dat het platform, waarvan de conceptnota De Lerende Samenleving op 12 juni werd voorgelegd aan de regering, in oprichting is. Daar is heel veel voorbereidend werk aan geweest. Er worden in de nota vier uitdagingen naar voren geschoven: iedereen leergretig maken, leren toegankelijk maken, vraag en opleidingsaanbod goed afstemmen, en leren wordt werken en werken wordt leren. Binnen elk uitdaging worden een aantal concrete opdrachten geïdentificeerd, met daarbij telkens aandacht voor de bijdragen van levenslang leren aan sociaal-economische participatie en inclusie.

Samen met mijn collega Ben Weyts hebben we over de nota advies gevraagd aan de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren & Ondernemen (VARIO), en het recent opgerichte economisch relancecomité. Ik verwacht dat we die adviezen in de komende periode zullen binnenkrijgen en dat het effectieve actieplan nog dit jaar volledig rond zal zijn.

Daarnaast wordt er ook een expertisecentrum innovatieve leerwegen opgericht in de schoot van het Departement Werk en Sociale Economie. Dat zal werken in opdracht van het platform, als ondersteuning bij het opmaken en uitvoeren van het actieplan. Dat is de stand van zaken.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Bedankt, minister. Het klopt dat het vorige week ook over levenslang leren ging. We hadden het toen ook over binge- en comaleren. Elke keer zijn we het erover eens dat we moeten nadenken over een nieuwe naam. Ik heb nog niets gehoord van nieuwe initiatieven, maar de vakantieperiode kan misschien nog wel iets nieuws brengen.

We wachten vanuit het parlement vol ongeduld op wat er gaat komen in het najaar en wat de resultaten zullen zijn. We zijn ook altijd een partner om samen te denken en te bekijken wat de mogelijkheden zijn. De belangrijkste grondstof hier in Vlaanderen is natuurlijk ons intellectueel talent, dat we volop moeten inzetten.

In een onderzoek van het Steunpunt Werk zagen we dat een bepaalde doelgroep de opleidingsnood niet inziet, terwijl we goed weten dat jobs gaan verdwijnen en dat de jobinhoud gaat veranderen. We zagen ook dat tijd een soort opleidingsdrempel was en dat dat een grotere ... (*onverstaanbaar*) ... dan de opleidingskost. Dat is ook een belangrijk gegeven om mee uit te werken in de beleidsinstrumenten, zoals de leer- en de loopbaanrekening, om de leercultuur hier in Vlaanderen te versterken.

In die zin is het niet alleen nodig om de financiële hinderpalen weg te werken, maar ook om vooral te focussen op de tijdsbesteding en de combinatie opleiding-job-gezinsleven. Zo merkten we de afgelopen maanden in de coronacrisis dat online leren aan belang wint. Voor digitale cursussen moeten de cursisten zich niet verplaatsen. Men kan de cursus ook volgen wanneer het past. Ik ben dan ook blij dat er zo breed een advies wordt gevraagd en dat er ook in het relancecomité wordt nagedacht over het levenslang leren en het platform, zodat we echt voorbereid zijn op een eventuele tweede coronacrisis en in het najaar dan volop kunnen inzetten op het online leren. Zijn er ook andere ideeën om die drempel van tijd te verlagen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voor alle duidelijkheid: ik vind het heel goed dat u zeer geïnteresseerd bent in de materie en veel vragen stelt. De coronacrisis heeft de nood aan opleiding zeer duidelijk gemaakt. We hebben voor dat plan ook heel veel stakeholders bevroegd, meer dan honderd. Dat is veel. Uw suggestie zal absoluut meegenomen worden in het actieplan. Daar kunt u op rekenen.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Ik zal dit zeker opvolgen en in het najaar nog eens een stand van zaken vragen. Ik kijk alvast uit naar de stappen die u dan genomen hebt. Ik dank u voor het antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de jongerengarantieregeling van de Europese Commissie – 3002 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp-a): Minister, we kijken wat over de grenzen omdat er in Europese context toch een aantal tools zijn om de jongerenwerkloosheid aan te pakken. De Europese Commissie kondigde aan de komende jaren 22 miljard euro vrij te maken om jongeren aan een baan te helpen. In Europa is de jeugdwerkloosheid nog steeds tweemaal zo hoog als de algemene werkloosheid.

Eerder in deze commissie stelden we ook al vragen over de impact van de coronacrisis op de jongerenwerkloosheid. Die was niet min. In mei steeg in Vlaanderen de werkloosheid van min-25-jarigen met 17,8 procent en die van 20 tot en met 24-jarigen met 25 procent ten opzichte van het jaar voordien. Recent onderzoek van Accent en van professor Stijn Baert van de UGent toont aan dat 71 procent van de Vlaamse jongeren die dit jaar afstuderen, verwacht dat de zoektocht naar een vaste job moeilijker zal verlopen door corona.

Minister, ik zag dat u zelf eerder deze week gesproken hebt met de Ambassade en jongerenorganisaties over het thema van jongeren en arbeidsmarkt. Het gaat u dus aan het hart, maar er zullen vooral inspanningen nodig zijn om de jeugdwerkloosheid terug te dringen.

De Europese Commissie wil daarvoor de jongerengarantieregeling uitbreiden. Dat is een mooi project waarbij elke jongere binnen de vier maanden na het verlaten van de school een aanbod voor werk, onderwijs, stageplaats of opleiding krijgt. De Commissie wil de bestaande jongerengarantieregeling inclusiever maken door meer kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt, zoals jongeren van raciale en etnische minderheden of jongeren met een handicap, te bereiken. De lidstaten moeten uiteraard de garantieregeling wel in nationaal beleid omzetten. Hiervoor krijgen zij financiële steun die gebruikt kan worden voor starterspremies voor jonge ondernemers, premies voor kmo's die leerlingen aanwerven of de versterking van de arbeidsbemiddelingsdiensten.

Minister, ik heb twee heel concrete vragen. Hoe gaat u het Vlaamse beleid aansluiten op de inspanningen van de Europese Commissie rond de uitbreiding en verdieping van de jongerengarantie? Plant u zelf in dit kader incentives voor bedrijven om kwetsbare jongeren of jongeren met een grote afstand tot de arbeidsmarkt te ondersteunen en de begeleiding van die jongeren binnen de VDAB te versterken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Gennez, ik weet ondertussen dat u een grote fan bent van de jeugdgarantieregeling, want u hebt die een tijdje geleden aangekondigd.

Ik deel voor een stuk uw enthousiasme, maar ik maak me nog wat zorgen over het traject. Het voorstel is nog niet besproken en over het Europees budget en de criteria ter verdeling ervan is nog niets beslist. Ik hoop dat er wat duidelijkheid komt op de top van 17 en 18 juli, maar dat is niet zeker.

Uiteraard volg ik dit dossier zeer nauwgezet op en we anticiperen er zelfs al op. Een van de nieuwigheden in het voorstel van de Europese Commissie bestaat er namelijk in om de doelgroep uit te breiden naar 18 tot en met 29 jaar in plaats van 18 tot en met 25 jaar. U zult hopelijk zeer blij zijn: ik heb op 1 juli 2020 een ESF-oproep (Europees Sociaal Fonds) 'Lokale partnerschappen voor jongeren' gelanceerd, waar ook jongeren tot 30 jaar deel uitmaken van de doelgroep in de projectoproep. Dat is een oproep ten bedrage van 12,5 miljoen euro. Dat is dus een zeer grote oproep.

Ook in de dienstverlening van VDAB wordt de uitbreiding van de jongerengarantieregeling verder uitgerold en versterkt. VDAB werkt daarbij zo veel als mogelijk op maat, met prioritaire aandacht voor kwetsbare jongeren. Er wordt nu al gewerkt met jongerenconsulenten. Er zijn ook heel mooie samenwerkingsprojecten, bijvoorbeeld tussen de stad Gent en VDAB, waar een laagdrempelige pop-upwinkel is geopend waar schoolverlaters terechtkunnen met al hun vragen.

De problematiek van vroegtijdig schoolverlaten en jeugdwerkloosheid ligt me nauw aan het hart, maar u komt allebei uit de commissie Onderwijs. Vandaar dat we in pre-coronatijden de neet-jongeren (not in education, employment or training) al als prioritaire doelgroep in het vizier hadden.

Om veel woorden samen te vatten in een kort zinnetje: ja, ik volg dit Europees op, maar er moet nog een en ander worden uitgeklaard. We proberen te anticiperen.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, ik denk dat het goed nieuws is dat u anticipeert. Het is ook belangrijk dat we vanuit Vlaanderen de nodige openheid aan de dag leggen ten aanzien van Europese initiatieven. Dat geldt niet alleen voor de jongerengarantieregeling die nu wordt uitgebreid en verdiept, maar het idee daarachter is zeer aanklappend: van school en meteen in een job, stage, verdere opleiding. Dat sluit zeer nauw aan bij wat we vanuit Vlaanderen als een beleid zien waarbij jonge mensen toch niet in langdurige werkloosheid verdwijnen.

Het is dus goed dat er een ESF-oproep wordt gelanceerd. Het is ook goed om van die 22 miljard euro die de Europese Commissie heeft aangekondigd voor de jongerengarantieregeling, ons graantje proberen mee te pikken, omdat jongerenwerkloosheid, zeker in stedelijk gebied, toch nog altijd een van de grootste uitdagingen is voor onze arbeidsmarkt.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Voor jongeren moeten we snel en kort op de bal spelen om via een preventieve aanpak maatgericht het tij te kunnen keren. Jongerengarantie is daar ook het instrument voor.

Naar aanleiding van die jongerengarantie heeft de VDAB het jeugdwerkplan, dat dateerde van 2007, versterkt. Concreet betekent dit dat de VDAB elke jongere

ofwel een job, ofwel een persoonlijke begeleiding kan aanbieden binnen de vier maanden na de inschrijving.

Daarnaast zijn er ook tal van instrumenten waarmee er gericht kan worden gewerkt met de jongeren. Denken we maar aan duaal leren of de aansluiting van het onderwijs met de arbeidsmarkt via de sectorconvenant. Ook in deze commissie hebben we het al gehad over de outreachende aanpak van de neet-jongeren, de bijtrajecten en onder andere de individuele beroepsopleiding in een onderneming (IBO).

Er zijn ook tal van onderzoeken en analyses geweest die hebben aangegeven dat diploma en praktijkervaring belangrijk zijn, alsook attitudes, sleutelvaardigheden en basiscompetenties. Soms is dat veel moeilijker om aan te pakken bij de jongeren.

Minister, in welke mate vormen deze een onderdeel van de bestaande trajecten en instrumenten? Hoe kan daar verder en eventueel versterkt op worden ingezet?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Gennez, we gaan dat zeer goed volgen. Het is natuurlijk niet zeker dat we recht hebben op een deeltje van die 22 miljard euro. Bij het vorige programma van Youth Guarantee heeft Vlaanderen geen middelen gekregen omdat onze jeugdwerkloosheid lager lag dan 25 procent. Ik weet niet of ik dat moet hopen. Ik hoop dat we toch een stuk van die middelen kunnen gebruiken.

Collega Claes, we zorgen dat de trajecten zeker complementair zijn aan elkaar. Het is goed dat u ook nog eens de oplijsting hebt gemaakt. Gelet op het gevorderde tijdsbestek, heb ik zeer punctueel geantwoord op de vraag van collega Gennez. Om op uw laatste vraag te antwoorden, we streven naar absolute complementariteit.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het aantrekken van buitenlandse start-ups en scale-ups naar Vlaanderen – 2917 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer van der Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Voor wie dat nog niet kent, scale-ups zijn de grote broers van de start-ups. Een scale-up is een onderneming die al vijf jaar bestaat en een aantal miljoenen euro's omzet heeft gedraaid. Het is dus een bevestigde start-up. Die zijn heel interessant voor de economie. Je kunt het vergelijken met een voetbalploeg die jeugdspelers opleidt. Als die heel jong zijn, is het potentieel nog niet zichtbaar. Scale-ups zijn de spelers die op de deur van het eerste elftal bonken.

Uit een EWI-analyse (Economie, Wetenschap en Innovatie) van juli 2018 en een rapport van de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) van november 2018 bleek dat Vlaanderen inzake de aanwezigheid van zulke scale-ups minder goed scoorde dan andere innovatieve topregio's.

Het is natuurlijk onze ambitie om het beter te doen. Een van de manieren om dat te doen is door Vlaamse scale-ups te stimuleren, maar anderzijds ook door

buitenlandse groeibedrijven naar Vlaanderen te halen. Als je ook dit vergelijkt met een voetbalploeg, kun je talent zelf opleiden, maar ook af en toe eens naar het buitenland gaan om daar talenten aan te trekken.

Mijn vraag om uitleg gaat over het aantrekken van buitenlandse scale-ups. Er is ook een onderzoek geweest door KPMG in opdracht van de UHasselt, dat stelt dat het ontbreekt aan branding en imago om van Vlaanderen een aantrekkingspool te maken, zoals andere regio's dat ook zijn.

Ik heb daarover een vraag gesteld aan minister-president Jambon, die zegt dat ik gelijk heb, dat het onontgonnen potentieel is, maar dat we daarvoor geen uitgewerkte strategie hebben.

Minister, in uw beleidsnota staat wel degelijk dat we dat moeten versterken, dat we samen met Flanders Investment & Trade (FIT), het agentschap Ondernemen en het departement moeten samenwerken om een sterk acquisitiebeleid te installeren, gericht op het aantrekken van ambitieuze start-ups en scale-ups naar Vlaanderen.

Minister, is er al een aanzet om een dergelijk plan en strategie op te zetten om buitenlandse scale-ups aan te trekken? Hebben het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) en FIT daarover al iets op poten gezet? Welke concrete acties kunnen er worden genomen in de toekomst? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat die innovatieve regio, die werkgelegenheid versterkt, veelbelovende buitenlandse ondernemingen aantrekt?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Op dit ogenblik bereiden we voor de Vlaamse Regering een visienota voor met de welluidende titel 'Vlaanderen als aantrekkingspool voor start-ups en innovatief ondernemend talent'. Om meteen met de deur in huis te vallen, u hebt absoluut gelijk dat het belangrijk is om aantrekkelijk te zijn voor start-ups en scale-ups. Dat is hopelijk positief.

Het agentschap Ondernemen werkt samen met FIT aan een plan van aanpak. Er zijn al stappen ondernomen en ik geef u die mee.

Allereerst is er het contract ondernemerschap dat door de Vlaamse Regering is goedgekeurd op 26 juni. Er wordt binnen het perceel snelle groeiers expliciet gekozen om buitenlandse en binnenlandse start-ups en scale-ups samen te benaderen, dit in samenspraak met de organisatoren. De reden hiervoor is dubbel: wij willen onze start-ups en scale-ups actief in contact brengen met buitenlandse start-ups en scale-ups. Hiermee faciliteren we internationale contacten. Daarnaast willen we dat het ecosysteem kenbaar wordt gemaakt bij buitenlandse start-ups en scale-ups. Zo kunnen ze zien dat het hier een aantrekkelijk klimaat is om naartoe te komen.

We zullen ook het incubatorenbeleid vernieuwen. We maken daarvoor een conceptnota met een aantal nieuwe, inhoudelijke oriëntaties. Het agentschap Ondernemen maakt ook deel uit van een internationaal project. Daar worden best practices gedeeld rond het acquisitiebeleid van buitenlandse start-ups en scale-ups.

Het buitenlands netwerk van FIT speelt natuurlijk een belangrijke rol in het promoten van Vlaanderen als aantrekkelijke regio.

Recentelijk werd er een algemeen samenwerkingsverband tussen VLAIO en FIT getekend waarbij ook specifieke afspraken met focus op de start-ups en scale-ups zijn opgenomen. VLAIO en FIT werken dus goed samen om doorbraken te bereiken in uw belangrijkste bezorgdheid. Er komt dus ook nog een nota voor de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Voorzitter, ik ben blij met uw reclame voor hoorapparaten. Ik zal ze stilaan nodig hebben.

Minister, bedankt voor uw antwoord. Ik kijk uit naar de visienota met de titel die ik ondertussen ben vergeten, maar die alleszins heel veelbelovend klonk.

Als we het over werkgelegenheid hebben en het ondersteunen van ondernemingen, dan wordt er in Vlaanderen vaak gekeken naar bestaande ondernemingen, traditionele, gevestigde, grote ondernemingen. Dat zijn meestal ondernemingen uit het verleden. Als we als regio echt willen groeien, moeten we als overheid onze middelen volop inzetten op ondernemingen die aan het groeien zijn, die misschien nog niet de grandeur en de tienduizenden jobs hebben zoals gevestigde ondernemingen, maar die potentieel hebben voor de toekomst.

In de Amerikaanse Nasdaq-index zijn de grootste bedrijven die tien jaar geleden nog niet bestonden. Dat is waanzinnig. Nu zijn het de grootste van de technologiebeurs. Dat is ongezien in de geschiedenis en in de toekomst zal de innovatiedrang door nieuwe technologie alleen nog maar versterken.

Vlaanderen moet zijn stimuleringspolitiek daarop aanpassen, zodat we niet primair de gevestigde waarden ondersteunen, maar vooral kijken naar de groeisectoren.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Snelle groeiers hebben een buitengewone impact op de werkgelegenheid en dat is belangrijk. Vandaar dat we een benadering op maat willen voor die bedrijven, zowel in begeleiding als in kapitaalverstrekking. We bekijken start-ups en scale-ups als een groep, maar specifiek voor de scale-ups moeten we zeker die begeleiding op maat hebben. Daar ben ik het mee eens.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): We kunnen overgaan naar de reclame, voorzitter.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de onzekerheid over de hinderpremie in een aantal sectoren – 2960 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over duidelijkheid voor cateraars in deze coronacrisis – 2995 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over terugbetaling van de hinderpremie – 3016 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, een aantal cateraars heeft een brief gekregen om de hinderpremie terug te vorderen. Dat resulteert in wat onduidelijkheid. Wat zult u daaraan doen?

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): De coronacrisis is voor heel wat generaties een nooit eerder geziene crisis. Dat ook onze economie hier heel zwaar van afziet, is een understatement.

Gelukkig zijn er al heel wat goede maatregelen en acties ondernomen om onze ondernemers en de economie in zijn geheel er terug bovenop te krijgen: de coronahinderpremie, de compensatiepremie, de win-winflening, de resolutie met betrekking tot het relanceplan goedgekeurd in de plenaire vergadering enzovoort.

Onduidelijkheid is echter een aantal keer de boosdoener geweest voor heel wat ondernemers: onduidelijkheid of ze konden openen, onduidelijkheid of ze recht hadden op bepaalde steunmaatregelen, onduidelijkheid over de richtlijnen die ze moesten volgen. De sector die nu soms nog wat duidelijkheid mist zijn de cateraars. We kregen te horen dat bepaalde cateraars eerst wel recht hadden op een coronahinderpremie, maar nu het bericht hebben gekregen dat dat toch niet klopt en dat ze het reeds gekregen bedrag moeten terugstorten.

Minister, kunt u duidelijkheid verschaffen voor de cateraars, of ze wel of niet recht hebben op de coronahinderpremie? Volgens sommigen vallen ze onder de horecasector, die verplicht moest sluiten. Anderen halen dan weer aan dat ze vaak geen fysieke vestiging hebben die ze hebben moeten sluiten. Bedankt alvast om deze ondernemers de nodige duidelijkheid te verschaffen.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp-a): Minister, heel wat mensen contacteerden ons omdat cateraars en andere zelfstandigen het bericht hebben gekregen dat ze de hinderpremie die ze ontvingen, moeten terugbetalen. Bij een controle heeft het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) vastgesteld dat zij geen recht hadden op de hinderpremie, die kan oplopen tot bijna 12.000 euro.

U weet dat fraude, wat ons betreft, in de strengst mogelijke bewoordingen veroordeeld en bestraft moet worden. Dat frauduleus verkregen premies teruggevorderd moeten worden, is de evidentie zelve. Maar blijkbaar gaat het in dit geval om heel wat mensen die te goeder trouw waren. De deadline voor de aanvraag van de compensatiepremie was verstreken voor 30 juni, wat de bedrijven zeer weinig tijd gaf om het geld terug te storten, als ze ontdekten dat ze niet in aanmerking kwamen voor de hinderpremie, maar wel voor de compensatiepremie.

Heel wat van de ondernemers zeggen dat het geld dat ze ontvingen, al is uitgegeven, of toch minstens een deel ervan. Die situatie zorgt dan ook voor veel onzekerheid en problemen bij ondernemingen en sectoren die het nu al zeer moeilijk hebben, zoals de catering.

Minister, hoeveel terugvorderingen van de hinderpremie zijn er al gevraagd? Wat waren de meest voorkomende redenen voor terugvordering? Kan voor de ondernemingen die de hinderpremie moeten terugstorten en die ook in aanmerking komen voor de compensatiepremie, een regeling getroffen worden waarbij alleen het verschil tussen de twee moet worden terugbetaald? Vandaag komen zij in de problemen met de deadline voor de aanvraag van de compensatiepremie, die zoals gezegd op 30 juni lag. Dank u wel om een oplossing te suggereren, minister.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik zal eerst het probleem schetsen en daar naar de oplossing gaan. Eigenlijk is er weinig onduidelijkheid geweest in de regels. We hebben van in het begin gezegd dat alleen ondernemingen die hun publiek toegankelijke locatie verplicht moesten sluiten, in aanmerking komen voor de coronahinderpremie. Dat staat letterlijk zo opgetekend in het besluit van de Vlaamse Regering op de coronahinderpremie van 20 maart. Er staat dus dat de locatie verplicht gesloten moet zijn.

De maatregelen die genomen zijn door de Nationale Veiligheidsraad vanaf 12 maart, waren erop gericht de coronaverspreiding in te perken. De eerste maatregelen die genomen werden, waren ten aanzien van winkels en horeca, dus publiek toegankelijke locaties waar veel mensen tegelijk samenkomen. In artikel 4, eerste lid, van het besluit staat letterlijk vermeld dat de coronahinderpremie van toepassing is op ondernemingen die alle dagen verplicht gesloten zijn ten gevolge van de coronamaatregelen, en waarbij hun locatie verplicht gesloten is. De locatie moet in het licht van de genomen coronamaatregelen gelezen worden als een publiek vrij toegankelijke locatie waar klanten ontvangen worden.

Wat de horeca betreft, staat in het besluit van de Vlaamse Regering (BVR) zelfs uitdrukkelijk vermeld dat de gelagzaal gesloten moet zijn. Je moet dus een plaats hebben waar mensen komen zitten en waar je eet. Er moet dus een verbruikszaal zijn. Dat betekent dat de coronahinderpremie gericht is op handelszaken die hun winkel, toonzaal, showroom, eetruimte of dergelijke, zoals een fotostudio, moeten sluiten.

Het gaat dus alleen om ondernemingen die beschikken over een verplicht gesloten winkelruimte, een horeca-aangelegenheid of een vrij publiek toegankelijke locatie, bijvoorbeeld een showroom of een toonzaal, waar men in normale omstandigheden producten verkoopt of diensten verleent en ook dagdagelijks klanten ontvangt. In het geval van catering betekent dat dat enkel traiteurdiensten en catering met een eigen verbruikszaal die verplicht gesloten moest worden, in aanmerking komen voor een coronahinderpremie, en dat naar analogie van restaurants. Voedingswinkels en takeaway, zelfs met levering aan huis, mochten open blijven en kunnen dus niet genieten van de hinderpremie, tenzij ze een gelagzaal hebben, die ze dus moesten sluiten.

Ondernemingen die catering verzorgen voor feesten en evenementen, komen dus niet in aanmerking voor een hinderpremie, maar voor die ondernemingen is er wel de coronacompensatiepremie. Als ze 60 procent verliezen hebben, krijgen ze een eerste en mogelijk ook tweede compensatie.

Vanwaar komt dan die onzuiverheid? Je kunt die voorwaarden niet vatten in een NACE-code (Nomenclature statistique des Activités économiques dans la Communauté Européenne). Een aantal cateringbedrijven die geen eigen verbruikszaal hebben, hebben toch onterecht een coronahinderpremie ontvangen, omdat je die niet kunt vatten. Dat is te wijten aan het feit dat die ondernemingen in de verklaring op eer bij de aanvraag verkeerdelijk aangegeven hebben dat ze een fysieke verbruikszaal hebben. Ik ga er ook van uit dat dat geen kwade trouw is dat men dat verkeerdelijk zo ingevuld heeft. Ik heb ook met enkele organisaties die uitleg geven gesproken. Het was eigenlijk voor iedereen helder waar de grens lag.

Maar er is inderdaad een probleem, collega's, dat die terugvorderingen nu gebeuren en dat de mensen de compensatiepremie niet meer kunnen aanvragen. Daarom heb ik ondertussen een ministerieel besluit ondertekend waardoor ondernemingen die een coronahinderpremie kregen, en die geweigerd of teruggevorderd wordt, toch nog de coronacompensatiepremie kunnen aanvragen. Je moet wel kunnen aantonen dat de omzetzaling van 60 procent in de getroffen periode was, van 14 maart tot 30 april. De online applicaties zijn afgesloten, maar de mensen

kunnen de aanvraag indienen door het invullen van het webformulier. En voor ondernemingen die een terugvordering lopende hebben, wordt het subsidiebedrag van de compensatiepremie in mindering gebracht bij wat ze moeten terugbetalen. Ze moeten gewoon een aanvraag indienen, en wij zorgen dan dat de compensatie automatisch gebeurt.

Collega Gennez, we hebben nu 5567 inspecties afgerond op de meest delicate dossiers, de dossiers waarvan we dachten dat er een probleem kon zijn. In 1274 dossiers is een volledige terugvordering uitgestuurd. In totaal zijn er in nog 800 extra dossiers anomalieën vastgesteld. Dat gaat dan over verkeerde openingsdagen of geen publiek toegankelijke locatie. Maar dat wordt uitgeklaard. Er was bijvoorbeeld nog een probleempje met de fotografen, maar dat is ondertussen ook opgelost. Het ging over de fotografen met een studio. Je kunt erover discussiëren of een studio waarin foto's worden genomen, een publiek toegankelijke plaats is. Wij hebben gezegd: ja, als je op afspraak mensen ontvangt. Je kunt niet verwachten dat God en klein Pierke daar komt binnenvallen. Het is logisch dat je dat op afspraak doet. Maar er zijn ook fotografen die dat niet hebben, die gewoon op verplaatsing gaan. Voor hen is er de compensatiepremie. Maar de regel is dus altijd: als je een plaats hebt waar je mensen ontvangt, kun je de hinderpremie krijgen. En het probleem met de fotografen is ondertussen ook rechtgezet. Ik zeg het nu, om te vermijden dat er volgende week dan een vraag is over de fotografen. Daar was dus wel discussie over, wat uiteraard niet ongebruikelijk is.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik heb daar heel weinig aan toe te voegen. Ik denk dat de problematiek goed is geschetst en dat de minister ook een oplossing wil bieden. Ik hoop dat dat ook breed en duidelijk zal worden gecommuniceerd aan alle betrokkenen en dat de kwestie daarmee afgesloten is.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Ik sluit me aan bij de woorden van collega Ronse. Ik dank de minister voor de oplossing die gevonden is via het ministerieel besluit. Ik hoop dat er voor de cateraars nu ook een goede relance kan worden gemaakt voor de toekomst.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Het is inderdaad de logica zelve dat de mensen enkel het verschil zouden moeten terugbetalen tussen de compensatiepremie waar ze desgevallend wel recht op zouden hebben en de hinderpremie.

We zullen de mensen die ons daarover contacteerden, daar zeker op wijzen. Het is een correcte rechtzetting in de wirwar van premies voor mensen en ondernemers.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, er zijn nog redelijk wat compensatiepremie's in behandeling. Is er een termijn uitgetekend wanneer ze effectief zullen worden behandeld? Ik dacht dat er nog 20.000 waren. Ondertussen zijn we toch al een aantal weken verder en de nood is bij sommigen groot.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik ben blij dat iedereen tevreden is met de oplossing. Ik moet de laatste stand van zaken bekijken, maar er lopen sowieso nog dagvergoedingen. Die worden met 14 dagen uitstel uitbetaald. Ze zijn nog niet allemaal betaald. De markten kunnen nu pas volledig open. Het zal dus nog wel een tijdje duren, tot eind juli ongeveer, voor alles is afgerond.

Die 20.000 niet behandelde dossiers, dat cijfer is niet meer helemaal actueel. Dat moet ik bekijken, zeker als het over de oorspronkelijke aanvragen gaat. Die zouden eigenlijk behandeld moeten zijn.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over eventuele steunmaatregelen voor FNG – 2961 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over extra ondersteuning aan FNG en het sociaal overleg – 3015 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over bijkomende steun aan winkelgroep FNG – 3028 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): De voorbije dagen kwamen steeds meer dubieuze zaken naar boven over FNG: een kunstmatig groeiverhaal, goedkoper inschrijven van kleding enzovoort.

Nu blijkt dat FNG een deel van zijn schulden wil laten kwijtschelden en mogelijks extra steun vraagt van de Vlaamse overheid, zorgt dit uiteraard ook voor spanningen bij verschillende hardwerkende lokale ondernemers in de modesector. Het komt wat vreemd over dat in deze tijden waar heel wat kleine bedrijven vaak de eindjes aan elkaar moeten knopen, een bedrijf als FNG, waar de voorbije dagen heel wat vreemde zaken over kwamen bovendien, wel eventueel steun zou kunnen ontvangen van de Vlaamse overheid.

Aan de andere kant kan het uiteraard niet de bedoeling zijn dat we lijdzaam toekijken hoe er duizenden banen op het spel staan. Ook voor de vele personeelsleden die voor de holding werken, is het belangrijk dat we op tafel kloppen. Een mogelijke oplossing zou daarom kunnen zijn om delen van de holding apart te laten overnemen. Bepaalde ketens doen het vrij goed en kunnen dus ook gemakkelijker worden overgenomen.

Minister, zal de Vlaamse Regering FNG steun bieden indien ze die aanvragen? Kunt u eventuele voorwaarden, zoals het uit elkaar halen van de holding en de goed draaiende onderdelen laten overnemen om zo banen te redden, op tafel leggen bij een eventuele steun door de Vlaamse overheid? Zult u bij steun voor FNG ook extra steunmaatregelen nemen voor de rest van de modesector?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, FNG wordt stilaan een letterwoord met heel veel reminiscenties aan L&H. Ik vrees dat we hier zitten met een dossier in de Vlaamse economie en arbeidsmarkt dat ontzettend stinkt en waar ook de Vlaamse

belastingbetaler en heel wat goedmenende medewerkers in de modegroep het slachtoffer van dreigen te worden.

Als ik alleen al maar vandaag en gisteren de kranten opensla – ik woon zelf in Mechelen en ken dus wel wat mensen die getroffen zijn –, dan wordt het dossier almaar onverkwikkelijker.

De beurswaakhond Financial Services and Markets Authority (FSMA) brengt het dossier FNG naar de rechter. Dat is ernstig en het is uitzonderlijk om dat tijdens zijn eigen onderzoek al te doen. FSMA zal niet alleen zelf verder onderzoek voeren, maar heeft ook ernstige aanwijzingen dat het voormalig management van FNG zich schuldig zou hebben gemaakt aan marktmanipulatie en aan het voeren van minstens een ondoorzichtige boekhouding bij de overname van andere internationale bedrijven.

De ondernemingsrechtbank in Mechelen heeft gisteren aangegeven drie maanden bescherming tegen schuldeisers voor de vennootschappen Brantano, FNG International en Market Retail Belgium goed te keuren. Dat geeft hun bescherming tot en met 5 oktober, maar tegen 4 september zou er toch wel nood moeten zijn aan een nieuw herstelplan.

Vandaag heb ik vernomen dat de vakbonden in FNG een oproep hebben geformuleerd aan de nieuwe gedelegeerd bestuurder, de heer Lembrechts, met heel duidelijke vragen. Ik citeer: "Het is de hoogste tijd om de daad bij het woord te voegen. Praatjes vullen geen gaatjes. Toch zeker geen gat van meer dan een half miljard euro. En al zeker niet nu de beurswaakhond haar onderzoek over FNG aan het gerecht heeft overgemaakt."

De vakbonden vragen concrete actie. Op vrijdagavond 10 juli willen ze een compleet voorstel van sociaal overleg voor alle medewerkers van FNG in België, zonder uitzondering, in welke vennootschap ze ook actief mogen zijn. Ze willen tegen vrijdagavond ook een duidelijk bewijs van de nieuwe CEO dat de voormalige zaakvoerders Dieter Penninckx, Anja Maes en Manu Bracke vrijwillig ontslag nemen uit al hun mandaten.

Ze roepen de huidige leden van de raad van toezicht op tot een grondige zelf-evaluatie omdat het gesjoemel – ik kan het niet anders zeggen – al langer aan de gang is, al sinds 2018. Dan heeft de Vlaamse belastingbetaler via Participatie-Maatschappij Vlaanderen (PMV) nog geïnvesteerd.

De werknemers vragen ook om op 13 juli een ondubbelzinnige toelichting over de financiële situatie en de status van bestellingen in alle ketens, om duidelijkheid te kunnen krijgen. Men roept ook op tot een snelle opmaak van dat herstelplan.

Minister, ik kan me daar enkel volmondig bij aansluiten. De vragen van de werknemers zijn terecht. Ik denk dat u die ook deelt. Ondertussen is geweten dat een aantal filialen, om Brantano niet te noemen, misschien wel levensvatbaar zijn en nog rijp voor een overnemer. Met de holding was dat al lang niet meer het geval, gezien de financiële en boekhoudkundige malversaties die daar beetje bij beetje en steeds meer aan het licht komen.

Minister, het is vooral goed om achterom te kijken. U hebt dit dossier geërfd van uw voorganger. Als we transparantie en klaarheid willen scheppen, dan is het heel belangrijk om nu op korte termijn openheid te creëren bij het initiële advies van die investeringsbeslissing van PMV in FNG. Ik vraag me af of het de rol is van een publieke participatiemaatschappij als PMV om te investeren in mode en retail, en of er geen andere sectoren zijn die de Vlaamse economie duurzaam kunnen versterken en jobs kunnen verankeren. Het is nodig om te kijken op welke gronden

men in 2018 de investeringsbeslissing heeft genomen. Op basis daarvan kunnen we lessen trekken voor de toekomst.

Minister, hebt u al vragen voor bijkomende investeringen via PMV of waarborgen via Gigarant ontvangen van het huidige management bij monde van de nieuwe CEO, de heer Lembrechts?

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Sinds de laatste keer dat we het hierover hadden, op 24 juni, heeft dit verhaal nog veel ontwikkelingen gekend. Het is niet onze taak om de interne bedrijfsvoering van FNG te voeren, noch om een voorafname te doen op het gerechtelijk onderzoek dat eventueel gaat lopen. De toestanden daar zijn onlosmakelijk verbonden met wat er met het Vlaamse belastinggeld allemaal gebeurt. Dat is de essentie, en dat kun je niet los zien van de dingen die daar nu aan de gang zijn.

Minister, op 24 juni heb ik u in de plenaire vergadering gevraagd of u op de hoogte bent van nog andere zaken dan we op dat moment nog niet meegedeeld hadden gekregen. U hebt daar ontkennend op gereageerd, maar ondertussen zijn er wel een aantal dingen naar boven gekomen.

Dat brengt me bij mijn eerste vraag. Zijn er inmiddels al contacten geweest over de nieuwe vraag om steun van FNG aan de Vlaamse Regering of aan PMV? Zo ja, wat is de stand van zaken daarvan? Wist u daar al van? Op 24 juni kreeg ik die informatie nog niet. Ik neem aan dat u in eer en geweten antwoordde. Wat is de stand van zaken? Hoe kijkt u aan tegen een eventuele nieuwe steunvraag? U zult namelijk begrijpen dat zowel wij als de Vlaamse belastingbetaler met argusogen kijken naar de steun die daar rechtvaardig geacht wordt. Ik denk dat dat de belangrijkste vraag is die hier beantwoord moet worden.

Mijn tweede vraag gaat over iets dat me nog onduidelijk is. U hebt op 24 juni gezegd dat er vlak voor de coronacrisis nog een waarborg werd toegekend door Gigarant aan FNG. U had het toen over een bankgarantie met een lopend bankkrediet van 20 miljoen euro. Het is me onduidelijk onder welke vorm dit precies gegeven werd. Gaat dat om een krediet of om een waarborg? Kunt u misschien wat meer toelichting geven bij de modaliteiten, het bedrag, de looptijd enzovoort? Werd die waarborgpremie al betaald of is die verloren?

Een derde en laatste vraag gaat over een aspect dat vaak onderbelicht blijft, namelijk de achtergestelde lening die gegeven werd aan Mezzanine Partners, de holding boven onder andere Veritas. Daarop zou ook een aanzienlijke minwaarde geleden zijn. Het is me nog steeds onduidelijk hoeveel PMV juist geïnvesteerd heeft in Mezzanine Partners en wat daarvan momenteel de boekwaarde is. Voor welk bedrag zijn we momenteel nog blootgesteld via die achtergestelde lening van PMV?

Tot zover mijn drie concrete vragen. Ik denk dat het belangrijkste is om ervoor te zorgen dat we alle elementen op tafel liggen hebben en dat het parlement ingelicht wordt over de elementen die daar nu van tel zijn, zodat we een gedegen beslissing kunnen nemen om het belastinggeld van de Vlaming goed te besteden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's. Eerst en vooral deel ik jullie smart over dit bijzonder pijnlijke dossier, niet in het minst omdat de jobs van honderden mensen nu op het spel staan. Het gaat over een dossier waarbij modemerken betrokken zijn met een heel goede reputatie en met mogelijk zware gevolgen. Ik vind het bijzonder spijtig dat we hiermee geconfronteerd worden. Het is ook een heel complex dossier en een zeer gevoelig dossier, om veel redenen.

De vragen zijn voor een stuk gelijklopend maar toch ook wat verschillend. Er zijn vragen over het verleden en vragen over de toekomst. Ik zal eerst proberen om het verleden duidelijk te schetsen en ook mijn acties, om dan te kijken naar de toekomst.

Zoals ik in de plenaire vergadering, echter op een heel korte tijdspanne, heb toegelicht, start het dossier in maart 2016. Het ging toen om een lening van 10 miljoen euro die door FNG werd toegekend aan het Mezzaninefonds – dat waren Mezzanine Partners 1. PMV leverde 23,1 procent van het kapitaal voor dat fonds. Die investeringsbeslissing werd samen met de private managing partner in dat fonds genomen. Concreet ging het hier voor PMV dus om een bedrag van 2,3 miljoen euro.

De totale investering van PMV in Mezzanine Partners bedraagt net geen 10 miljoen euro. Als gevolg van de problemen met FNG heeft het waarderingscomité van PMV beslist om de investering in Mezzanine Partners voorzichtigheidshalve af te waarderen met iets meer dan 2 miljoen euro, om precies te zijn 2.094.823 euro.

Daardoor is de boekwaarde van de participatie van PMV in Mezzanine Partners per 30 juni 2020 herleid tot een bedrag van 7.870.630 euro. Ik denk dat dat duidelijk is.

De totale lening van Mezzanine Partners aan FNG bedraagt 10 miljoen euro. Tot op vandaag ontving Mezzanine Partners wel al 2,3 miljoen euro aan cash interesten. Hierdoor werd bijna een kwart van het uitstaande krediet al gerecupereerd. Rekening houdend met een participatie van PMV van 23 procent in Mezzanine Partners, bedraagt de actuele netto uitstaande blootstelling van PMV via haar participatie in Mezzanine Partners aan FNG dus 1,8 miljoen euro. Er werd dus een half miljoen euro op een krediet van 2,3 miljoen euro gerecupereerd.

Dan kwam de tweede beslissing, de kapitaalparticipatie door PMV in FNG. Het is het PMV-TINA-fonds met een autonoom investeringscomité dat eind 2017 beslist heeft om in het kapitaal van FNG te participeren. Gelet op de zwakte van de Belgische spelers in de retailsector en het gegeven dat onze bedrijven achterbleven op de online markt, heeft het toenmalige investeringscomité van PMV-TINA geoordeeld dat het vernieuwende businessmodel van FNG aantrekkelijk was om de sector in Vlaanderen te versterken. Concreet investeerde PMV-TINA 15 miljoen euro, in het kader van een totale kapitaalronde van 30 miljoen euro.

In juli 2018 besliste de raad van bestuur van PMV tot een vervolginvestering van 7,5 miljoen euro. Ondertussen, collega's, was het TINA-fonds geïntegreerd in PMV in het kader van een globale vereenvoudiging van de structuur van de investeringsmaatschappij. Er werd dan ook een plaats verworven in de raad van toezicht van FNG. Dat was een bewuste keuze van PMV vanuit de doelstelling om zo een beter zicht te krijgen in deze participatie. FNG werd ook op de Brusselse beurs genoteerd. Na de beslissing bedraagt de totale inbreng van PMV 22,5 miljoen euro, ongeveer 7 procent van de aandelen.

De doorstroming van financiële informatie vanuit het bedrijf naar de raad van toezicht was al enkele maanden een bijzonder zorgpunt voor de PMV-vertegenwoordiger in de raad van toezicht van FNG. Eind 2019 werd men geconfronteerd met het ontslag van de toenmalige voorzitter van de raad van toezicht van FNG. Er was toen geen meerderheid in de raad van toezicht om een externe nieuwe voorzitter aan te trekken. Het is in die context dat de vertegenwoordiger van PMV de positie van voorzitter van de raad van toezicht van FNG op zich heeft opgenomen, hoewel dat strikt genomen niet de verantwoordelijkheid is van een vertegenwoordiger van een aandeelhouder met minder dan 10 procent. Niettemin heeft die positie wel geholpen om tot vaststellingen te komen rond bepaalde eigenaardige financiële constructies van FNG en kon er constructiever samengewerkt worden met de FSMA om antwoorden te zoeken op de vragen die gesteld werden.

Gisteren heb ik, zoals jullie zegden, samen met jullie, in de pers vernomen dat de FSMA haar onderzoek naar de communicatie van FNG heeft uitgebreid en het dossier ook heeft overgemaakt aan de gerechtelijke autoriteiten.

Collega's, in dat opzicht is PMV een buitenstaander. Als minister van Economie ben ik geen betrokken partij bij het optreden van de FSMA en heb ik ook geen kennis van het dossier van de FSMA. Ik kan er akte van nemen. Op zich vind ik het goed dat het onderzoek zich toespitst op de voormalige directie van FNG.

Wat zijn nu mijn acties? Ik heb een brief gestuurd aan de voorzitter van de raad van bestuur van PMV om hem formeel om twee zaken te verzoeken. Ten eerste heb ik een formeel verzoek gericht aan de voorzitter waarin ik aandrang op een onafhankelijke audit van het hele investeringsproces in FNG. Die audit zal gebeuren door het auditcomité van PMV. Ik denk dat die onafhankelijke audit noodzakelijk is om, zoals jullie vragen, transparantie te krijgen.

Ten tweede heb ik PMV gevraagd naar een bijkomende rapportering in dit dossier. Ik wil op de hoogte gehouden worden over het verloop en de resultaten van de gevraagde audit, maar ook over de totstandkoming en de achtergrond van de participatie van PMV en FNG in het algemeen. Collega's, ik ga ervan uit dat de raad van bestuur zal ingaan op mijn verzoek.

Ten derde is er Gigarant. De huidige waarborg die Gigarant aan FNG verstrekt heeft, betreft een waarborg van 37,5 procent op een kortlopend krediet van 20 miljoen euro met einddatum 31 juli 2020. Het maximaal gewaarborgd bedrag bedraagt met andere woorden 7,5 miljoen euro. Die premie werd correct betaald.

De waarborg werd eind maart uitgegeven, het ogenblik waarop het bedrijf het hoofd diende te bieden aan de eerste impact van de coronacrisis. Informatie over de verliescijfers voor 2019 was op dat ogenblik nog niet beschikbaar, zodat daarmee ook geen rekening werd gehouden of kon worden gehouden bij de beslissing om de waarborg toe te staan. Het was immers pas op 11 juni dat FNG haar niet-geauditeerde resultaten 2019 vrijgaf, waarbij voor het eerst bleek dat er zware verliezen geleden werden.

Collega's, dan ga ik in op de toekomst. Zoals jullie meldden, heeft de ondernemingsrechtbank gisteren beslist om drie vennootschappen van de FNG-groep tot 5 oktober 2020 te beschermen tegen schuldeisers. Het gaat om Brantano, Market Retail Belgium en FNG International.

De onderneming heeft ondertussen ook een nieuwe directie aangesteld. Die heeft, gelet op de keuze van de onderneming voor het bestuursmodel met een directiecomité en raad van toezicht, ook meer slagkracht dan de klassieke Belgische onderneming.

Collega's, tot slot ga ik nog in op de steunvraag. De Vlaamse Regering staat, zoals u zult begrijpen, niet te springen om in deze context financiële ondersteuning aan te bieden, op welke manier dan ook. Ik denk dat dat een beetje logisch is. We willen in deze coronacrisis ondernemingen steunen waar ook de aandeelhouders inspanningen leveren. We gaan met dezelfde blik naar het FNG-dossier kijken. Dit betekent dat we FNG niet a priori uitsluiten, maar ik ben bijzonder behoedzaam.

Een absolute basisvoorwaarde voor eender welke vorm van steun is dat er klaarheid komt over de omstandigheden waarbinnen dat zware verlies van 2019 tot stand is gekomen. Ik zal absoluut niet toelaten dat we zomaar in een avontuur stappen. Dat is ook geenszins de bedoeling van Gigarant noch van PMV.

Verder gelden natuurlijk ook de EU-staatsteunregels, collega's. We willen niet concurrentievervalsend optreden. We zullen desgevallend ook met de Europese

Commissie bekijken of steun überhaupt mogelijk is in overeenstemming met het tijdelijk steunkader en de daarbij gehanteerde definitie van 'onderneming in moeilijkheden'.

Collega's, alles wat ik zeg is heel voorwaardelijk. Tot op vandaag is er geen formele steunvraag. Collega Vande Reyde, u stelde die specifieke vraag. Die steunvraag is er vandaag niet. Er zijn gesprekken maar er is geen formele vraag.

Ik heb al gezegd dat er voor mij drie absolute voorwaarden zijn. Ten eerste moet er een realistisch doorstartplan zijn. Ten tweede moeten de verschillende private financiers effectief inspanningen leveren om tot een gezonde financiële structuur te komen en hun geloof in dat doorstartplan bevestigen. Ten derde moeten we ook afwegen of een deelname van Gigarant überhaupt tot een duurzaam behoud van de tewerkstelling kan leiden. Dat laatste is natuurlijk een extra zorgpunt.

We moeten ook wel opmerken dat FNG op dit ogenblik, zoals ik al zei, voor drie dochtervennootschappen bescherming heeft gekregen tegen schuldeisers, omdat die entiteiten zich in ernstige moeilijkheden bevinden. Dat maakt mijn voorzichtigheid dus nog groter. Het is in de eerste plaats de taak van de bestaande private aandeelhouders en hun financiële instellingen om een geloofwaardig herstelplan uit te werken waarmee een faillissement vermeden kan worden.

Collega's, tot slot waren er vragen over de modesector in het algemeen. Er werden daarvoor, zoals u weet, verschillende interprofessionele steunmaatregelen ontwikkeld. Er was ook de kapitaalverhoging van 250 miljoen euro waarmee PMV coronaleningen kan verschaffen aan levensvatbare kmo's. Er zijn waarborgsystemen. Er is de hinderpremie. Bijna 8500 modebedrijven, vooral uit de detailhandel, hebben een aanvraag ingediend. Aan die winkels hebben we voor 90,4 miljoen euro aan premies uitbetaald, naast de dagvergoedingen. Er werden ook heel wat dossiers ingediend voor compensatiepremie's.

Ik weet niet precies wie de vraag uitbreidde naar de modesector in het algemeen, maar ik kan antwoorden dat daarvoor – zoals voor vele andere ondernemingen en kleinhandelaars – tijdens deze coronacrisis steun werd toegekend.

Collega's, samengevat: er is geen dossier voor de toekomst. Ik heb twee extra initiatieven genomen omdat ik ook ter bescherming van PMV op zich volledige transparantie wens over de totstandkoming van de participaties in het verleden.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitgebreide uitleg. Het is inderdaad goed dat we nu weten waarop de beslissing om te investeren in FNG destijds gebaseerd was. Het is ook goed dat er transparantie komt door PMV. Dat kan veel twijfel wegnemen en dat zou voor ons, parlementsleden, inderdaad zeer nuttig zijn, zodat we dit dossier verder goed kunnen opvolgen, zeker na de controle van het auditcomité waarnaar u verwees.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp-a): Het is goed dat er transparantie zal komen over de criteria waarop destijds de beslissing werd genomen om de investering te doen. We hebben die nog niet. Minister, u kondigt een onafhankelijke audit aan. Maar heb ik goed begrepen die zal gebeuren door het auditcomité van PMV? Of zou dat echt een externe onafhankelijke audit zijn? Want dat maakt natuurlijk een wereld van verschil voor de onafhankelijkheid van de doorlichting.

Ik ben blij dat u transparantie vraagt. Het is evident dat wij, vanuit het parlement, die transparantie vragen en ook krijgen. We hebben er alle belang bij, niet alleen

in dit dossier, maar ook algemeen, over de criteria waarop PMV investeringen doet. Het gaat uiteraard om belastinggeld. En sta mij toe om de transfer van een medewerker van PMV, die waarschijnlijk mee de financiële analyses doet, naar de raad van bestuur van FNG, na de beslissing van de investering, vreemd te vinden, minister. U zegt: 'We wilden meer zeggenschap en meer inzicht en daarom hebben we die transfer gedaan.' Maar het geeft op zijn minst de indruk dat men tegelijk rechter en partij was en dat het in een sfeertje van 'ons kent ons' baadt wie wel of niet investeringssteun krijgt vanuit de Vlaamse overheid. Dat vind ik een absoluut te mijden scenario.

Minister, ik ga ervan uit dat u ons nog de timing geeft waarbinnen u die audit hebt gevraagd en dat u die, zo gauw u die in handen hebt, ook deelt met op zijn minst deze commissie of met de leden van het parlement. Zo kunnen we daarin inzage krijgen, uiteraard met respect voor de bedrijfsgegevens, en weten we wat er zich precies heeft afgespeeld. Dat waren mijn opmerkingen in verband met het verleden en de vraag naar transparantie.

U zegt dat u nogal reticent bent om verder steun te geven aan FNG. Dat is logisch in deze context, aangezien het ondertussen zowel om een gerechtelijk dossier gaat, als om een verder onderzoek van de beurswaakhond. Misschien hebben we er – zoals de vakbonden suggereren – vooral belang bij, als we de werkgelegenheid willen garanderen, dat we de gezonde entiteiten die onder die zeer ontransparante holding zitten, proberen te beschermen en op zoek gaan naar aandeelhouders-overnemers, zodat de tewerkstelling kan worden gegarandeerd. Ik denk overigens dat er in die holding bijna geen of geen tewerkstelling zit. Het is hoog tijd dat men de gezonde stukken probeert te vrijwaren.

Ik heb nog een heel concrete vraag rond de voorstellen van de vakbonden aan het management. Hebt u zelf al contact, zowel met het management als met de vertegenwoordigers van de werknemers? Het lijkt mij nodig dat u vanuit de Vlaamse Regering het dossier van zeer nabij opvolgt, om dit soort malheuren in de toekomst te voorkomen en de Vlaamse belastingbetaler niet nog verder in het moeras te duwen, op de kap van heel wat goed menende medewerkers in verschillende bedrijven.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U haalt een aantal interessante nieuwe elementen aan. Eerst en vooral, wat de nieuwe steunvraag betreft, ben ik blij dat u daar zeer grote bedenkingen bij hebt. En uit uw antwoord leid ik af dat het zeer onwaarschijnlijk is dat er nieuw Vlaams belastinggeld naar dat bedrijf zal gaan. Dat vind ik een goede keuze. Het is niet langer te rechtvaardigen tegenover alle andere ondernemers en alle belastingbetalers om een bedrijf, waar al zoveel miljoenen naartoe gegaan zijn, nog extra te ondersteunen, zeker gezien het gerechtelijk onderzoek dat nu begint te lopen.

Wat de audit betreft, vind ik het een goede zaak dat u dat initiatief neemt. Mijn vraag daarover is gelijkaardig aan die van collega Gennez: betreft dat specifiek een audit naar de investeringen van PMV – dan is het dus eerder een audit op PMV? Zal dat extern verlopen? Hoe ziet u dat? Ik zou de rol van de bestuurder daarin willen aanhalen. U hebt in uw antwoord gezegd dat de positie van voorzitter van de raad van bestuur de bestuurder in staat stelde om een beter zicht te krijgen op alle lopende constructies. Mijn logische vraag is: waarom heeft die dan nooit die informatie daarover meegedeeld aan ofwel PMV ofwel de Vlaamse Regering, en als afgeleide ook aan het parlement, alle geheimhoudingsclausules die daar eventueel mee zouden gepaard gaan in acht genomen? Want als je dan toch voorzitter van die raad van bestuur bent, is het toch je plicht, ook als medewerker van PMV, om die informatie te delen?

Ik vind het ook bizar dat een minderheidsaandeelhouder die voorzittersstoel dan opneemt. Zoals collega Gryffroy heeft aangehaald in de plenaire vergadering, is dat alleszins een constructie die vragen oproept en tijdens die audit moet worden onderzocht, zeker de vraag waarom de informatie over problemen die er waren, nooit tijdig is meegedeeld.

Ten derde vond ik het heel verbazingwekkend dat de middelen uit het TINA-fonds zouden komen. Dat wist ik nog niet. Dat TINA-fonds is opgericht als fonds voor steun voor grootschalige innovatieve projecten. Er moet ook eens worden onderzocht waarom dat uit dat TINA-fonds is gekomen. Want als je die bedrijfsvoering bekijkt, is dat toch geen concept dat daarin past. Ik heb er alle begrip voor dat u daarop op dit moment geen antwoord kunt geven, maar die vraag moet wel deel uitmaken van die audit: hoe komt het dat de middelen uit dat TINA-fonds naar FNG zijn gegaan? Welke rechtvaardiging kan daaraan worden gegeven? Want op het eerste gezicht beantwoordt dat helemaal niet aan de oprichtingsdoelstellingen van dat TINA-fonds. Ik dank u.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, twee weken geleden heb ik in de plenaire vergadering gezegd dat het dossier stinkt. En ondertussen is de geur er niet beter op geworden, zal ik maar zeggen. De verschillende collega's hebben er al op gewezen dat er toch wel echt heel opvallende dingen naar boven zijn gekomen.

Wat mij betreft, zijn er twee belangrijke poten waarop dit dossier in het parlement moet staan. De eerste poot is: terugkijken en een haarfijne analyse maken van alles wat er in het verleden is gebeurd, wat er is fout gelopen en welke lessen er daaruit kunnen worden getrokken. Dat is een van de opmerkingen die collega Vande Reyde maakt, waarachter ik mij volledig kan scharen en waarvan ik ook een punt maak.

Het was welbekend dat de middelen voor FNG uit het PMV-TINA-fonds kwamen. Maar de vraag is heel pertinent: als je kijkt waarvoor dat PMV-TINA-fonds dient – innovatie, lokale productieprocessen – dan vind ik dat een constructie als FNG daar moeilijk voor in aanmerking komt en dat dat eigenlijk niet met elkaar te rijmen valt. Het is dus heel goed dat er een onderzoek gebeurt naar onder andere waarom er toen al voor dat fonds is gekozen, en verder naar alle stappen die daarna zijn gevolgd, alle alarmsignalen die er waren, alle vragen die werden gesteld en het feit dat er eigenlijk amper naar is gekeken. Dat is een eerste belangrijke poot die moet gebeuren.

Ik sluit me niet enkel aan bij de vragen van collega's Gennez en Vande Reyde, maar ik denk, minister, dat het de opdracht is om een objectieve audit te doen. Ik denk dat u er positief op zult antwoorden dat dit geen audit is vanuit PMV zelf, maar dat het wel een objectieve audit zal zijn. Want anders denk ik dat we niet per se stappen vooruit zetten. En we moeten dit, zeker gezien de geladenheid en de vele vragen die er zijn, lostrekken uit het moeras van PMV rond dit dossier, en objectief naar buiten voeren.

Een tweede belangrijke poot is: wat nu, wat gebeurt er nu met de werknemers, met de mensen die er zijn? Dat is een discussie die u de vorige keer zelf hebt aangehaald: wat doen we prioritair met alle werknemers die hun job eventueel bedreigd zien worden? We moeten ervoor zorgen dat de juiste mensen de verantwoordelijkheid dragen voor de fouten die werden gemaakt, ondanks dit dossier dat stinkt en ondanks de mensen die de fouten hebben gemaakt.

We moeten daar ondertussen maximaal op inzetten, wat mij betreft vanuit de Vlaamse Regering, zodat de mensen die een job hebben die op geen enkele manier kunnen verliezen, of toch zo goed mogelijk worden ondersteund. Zo worden zij niet

het slachtoffer van niet enkel een crisis, maar ook van een soort van cowboybeleid, heel bedenkelijke constructies die er uiteindelijk voor zorgen dat de bedrijven en de jobs niet gered zijn.

Ik steun uw vraag naar een audit dus volmondig. Ik vind het een heel goede zaak. Dat is voor mij een beginpunt, op basis waarvan we dat debat moeten voeren, ervan uitgaand dat dat van alles aan het licht zal brengen: welke lessen trekken we hieruit, welke fouten zijn er gemaakt, hoe zorgen we ervoor dat we dit soort constructies in de toekomst kunnen verbieden?

Ik sluit mij aan bij de vraag naar een audit, vooral objectief. Ik vond de bemerking rond de timing ook interessant.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik wil het op een iets ander niveau trekken. We zitten nu inderdaad met het probleem dat FNG voor een stuk beursgenoteerd is. PMV is een nv, er is een rechtszaak bezig. We moeten dus opletten dat we niet te operationeel vanuit het parlement of vanuit de regering denken. Ik ben het ermee eens dat we transparantie nodig hebben. Maar wij zullen die vennootschap morgen niet besturen.

Mijn oproep – die ik vorige keer ook heb gelanceerd – is: als we het op een hoger niveau trekken, moeten we eens nadenken over onze toekomstige economie. Iedere transitie die je wilt doorvoeren, start met het stellen van de juiste vragen. Daarom moeten we alle relancecomités met aandrang vragen om een stappenplan aan te reiken om te komen tot een toekomstvisie voor onze economie, waarin ook wij mee kunnen bepalen waarop de overheid moet inzetten. Zo kunnen we komen tot een visie, een kader op lange termijn voor onder meer PMV, Gigarant enzovoort. Die discussie zouden we straks moeten voeren.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega's, tot slot wil ik zelf heel kort aansluiten. We moeten hierin inderdaad enige voorzichtigheid aan de dag leggen, niet alleen in het kader van dit dossier. Maar ik hoor u over PMV, dat toch wel een bijzonder belangrijk instrument is in ons economisch beleid, zeggen dat het een moeras is. Ik zou dergelijke termen niet gebruiken als het gaat over de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen, die ook in onze eigen relanceresolutie een bijzonder belangrijke rol krijgt in de economie en in het Vlaamse economische beleid.

Wat betreft het dossier zelf, deel ik de mening van collega Gryffroy. We moeten lessen trekken, zonder vanuit het parlement in de plaats te treden van de bestuurders, van de aandeelhouders van het bedrijf, want dat zou niet wijs zijn. Maar lessen trekken kunnen we wel doen, op het gepaste moment. En ten gronde wat betreft het dossier, hoop ik dat die audit inderdaad wat klaarheid kan brengen. Maar ik wil vooral de focus blijven houden op het redden van zoveel mogelijk reële bedrijfsactiviteiten. Er is hier door een collega de vergelijking gemaakt met Lernout & Hauspie, L&H. Daar waren er geen reële bedrijfsactiviteiten, geen reële verkopen, was er geen reële omzet. Brantano en vele andere ketens hebben wél een reële omzet, wél reële klanten, reële producten en vooral ook reële werknemers. Die moeten we voor ogen houden en we mogen dus ook geen enkele optie naar activiteit vanuit PMV, vanuit de Vlaamse overheid uitsluiten op dit moment, want dat zou niet verstandig zijn.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik wil starten met de heel terechte opmerkingen van collega Gryffroy en de bezorgdheid van collega Bothuyne. We moeten PMV respecteren in haar rol. PMV is een autonome vennootschap, geen annexe van de overheid. We hebben haar ook zo gemaakt, ze is op de regering gekomen, heeft een eigen budget en dus een grote autonomie om te werken.

Ik werk met de instrumenten die ik heb. Als ik mij zorgen maak, ook over de totstandkoming van de initiële participatie, collega Vande Reyde, in het parlement... Het zou mij erg verbazen. Ik heb het TINA-fonds genoemd toen ik op de actuele vraag heb geantwoord. Dat denk ik toch. Het zat zo in mijn hoofd, dus ik vond dat niets nieuws.

Ik volg de weg die ik moet volgen: een brief schrijven aan de voorzitter van de raad van bestuur en hem twee dingen vragen: één, een onafhankelijke audit, en twee, een bijkomende rapportering over het dossier.

Logischerwijze zal de audit gebeuren via het auditcomité van PMV, waar ook een onafhankelijke bestuurder is. Maar het is aan PMV om mij te antwoorden hoe ze dat zullen doen. Het is zeer ongebruikelijk dat ik dit doe. Maar ik doe het omdat ik echt in het belang van de vennootschap volledige transparantie wil. PMV is mij te dierbaar om daarover onduidelijkheden of sfeertjes te laten ontstaan. Ik wil de oorsprong kennen van de participatie, van de manier waarop dat gelopen is.

Collega Annouri zegt dat TINA daar niet voor bedoeld was. Anderen zeggen dat TINA bedoeld was voor grote transformaties en dat dit een grote transformatie was in de retail. Het is van belang dat we dat weten. We kunnen nu al het proces maken, maar ik heb gedaan wat ik meende dat mij als minister te doen stond: een brief sturen aan de voorzitter en vragen dat hij actie onderneemt. Ik neem aan dat dat ook zal gebeuren. Alle vragen over timing, en wie en hoe en wat: dat zal nu moeten blijken. Ik veronderstel dat ik daarop een antwoord zal krijgen en dan kunnen we dat samen bekijken. Ik veronderstel dat de audit in de komende periode zal worden uitgevoerd. Die onafhankelijkheid is van belang. PMV heeft er alle belang bij om dat ook te doen.

Collega Gennez, u vraagt naar de vakbonden. Ik heb verleden week inderdaad op hun vraag de vakbonden ontvangen en vooral geluisterd naar de zorgen die ze hebben rond personeelsleden enzovoort. Ik vind het van belang dat, als men een overleg vraagt, ik ook een overleg heb. We mogen natuurlijk ook niet vergeten dat er een groot verschil is tussen FNG en PMV. PMV is onze investeringsmaatschappij. De moeilijkheden zitten bij FNG. Dat is een volledig autonoom bedrijf en de problemen moeten ook daar blijven. Als minister moet ik de correctheid bewaken van de investeringsinstrumenten die we daarrond hebben.

Verder heb ik geluisterd naar jullie aanvullende opmerkingen. Ik merk dat jullie appreciëren dat we die twee stappen nu zetten. Collega's, werkgelegenheid is ook in dezen een heel belangrijke bekommernis voor mij. Maar je moet niet wild gaan investeren omwille van de werkgelegenheid. Het is echt van belang dat het management nu de juiste beslissingen neemt, de juiste keuzes maakt. Dat is ook de enige reden waarom ik niet bij voorbaat uitsluit dat de Vlaamse overheid nog iets zal doen: omdat alles op alles moet worden gezet voor het redden van het bedrijf. Maar er is nog geen plan. Dat is ook wat moeilijk, aangezien het nieuwe management er pas twee dagen geleden gekomen is. Ik hoop echt dat we daarin transparantie krijgen en dat ik snel actie zal krijgen, ook van PMV.

Wordt vervolgd, collega's.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp-a): Minister, ik ben dankbaar voor de antwoorden, maar ik blijf vooral met heel veel vragen zitten. Uiteraard situeren de moeilijkheden voor het personeel zich in de schoot van de bedrijven binnen FNG. Maar PMV heeft mogelijk haar hand overspeeld en dat behoeft absoluut van nabij opvolging.

Ik deel uiteraard het pleidooi voor voorzichtigheid van de collega's van CD&V en de N-VA. Maar ze hadden misschien wat voorzichtiger moeten zijn binnen PMV op

het moment dat ze die investering deden en op basis van welke analyse dat uiteindelijk gebeurd is. Ik weet ook niet wie de mensen zijn die in dat investeringscomité zitten dat autonoom verbonden is aan het TINA-fonds. Misschien kunnen we daarop zicht krijgen en ook die mensen ondervragen, uiteraard met respect voor de bedrijfsvoering en informatie die men binnen een nv moet respecteren?

Maar er is iets wat ik niet zo geruststellend vind, minister. U zegt: 'Ik schrijf een brief en vraag aan PMV om die audit te doen.' Tot daar is het zeer goed. Maar u gaat er blijkbaar een beetje van uit dat ze dat met hun eigen auditcomité zouden doen. Misschien is het beter om Audit Vlaanderen die audit te laten doen. We hebben binnen de Vlaamse overheid een auditor die zowel bestuurlijke processen als in dit geval ook activiteiten van PMV zou kunnen evalueren. Is het dan niet beter om die audit echt onafhankelijk te doen, zodat we daar ook in het Vlaams Parlement rekening mee kunnen houden?

Tot slot, wat betreft de rol van PMV, denk ik dat we er belang bij hebben om de rol van die krachtige speler, die publieke participatiemaatschappij, heel duidelijk te definiëren, om ze maximaal te kunnen laten renderen in de relance die we nu nodig hebben.

Ik ben er niet van overtuigd dat PMV zich moet gedragen als een 'private equity'-maatschappij. Ik vind dat een overheidsparticipatiemaatschappij met publiek geld, met belastinggeld, aanvullend aan 'private equity'-maatschappijen moet optreden. En waarschijnlijk zal het minder hip of minder cool zijn om overheidsopdrachten uit te voeren, om het in simpele termen te zeggen. Maar wat ons belastinggeld betreft, moeten we met duidelijkere voorwaarden en criteria werken, vooral voor de 'return on investment', voor onze economie, voor onze duurzame relance, voor onze Vlaamse verankering.

PMV boekt een klein beetje winst en stort af en toe een dividendje in de Vlaamse schatkist, maar dat vind ik geen voldoende rechtvaardiging voor 'private equity'-activiteiten en zeker niet voor wat men tot nu toe in PMV heeft gedaan. De overheid heeft genoeg andere uitdagingen. We moeten ons niet bezighouden met wat de particuliere sector al doet. Als we een overheidsinstrumentarium creëren, dan moet dat bijdragen tot duurzame jobs en duurzame economische groei in Vlaanderen.

De voorzitter: Dat is een zeer liberale visie.

De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, voor alle duidelijkheid: u hebt uw rol in dit dossier inderdaad goed ingevuld. Ik vind dat u goede stappen hebt ondernomen, met de audit en de informatie die u hebt gegeven. Het gaat hier dus niet over uw rol. Wat wij – ik alleszins en ik denk ook mijn collega's – meegeven, zijn onze bezorgdheden over het verdere proces, om er zeker van te zijn dat de regels van goed bestuur worden nageleefd.

Ik ben het niet helemaal eens met wat mevrouw Gennez zegt. Ik ben het er wel mee eens dat het concept van PMV op zich goed is, dat het inderdaad onafhankelijk bestaat. Want wat zou het omgekeerde zijn? Als wij terug moeten bepalen wat zij moeten investeren, zal ieder van ons elke maand een dossiertje afgeven en zeggen: 'Je moet hier in ons bedrijf in Diest investeren.' En de volgende maand: 'Je moet in dit bedrijf in Mechelen investeren.' Het is net om die redenen dat PMV is opgevat als onafhankelijk. Dat moeten we absoluut behouden. De missie, de doelstelling van PMV staat dus absoluut niet ter discussie.

Dat er af en toe verlies wordt geleden is ook geen probleem, dat hoort erbij. Maar hier gaat het specifiek over een aantal bezorgdheden, over regels van goed bestuur. En daarom brengen we die naar voren. In dat opzicht moet de rol van het

lid van de raad van bestuur, de voorzitter van de raad van bestuur zelfs, van FNG worden bekeken, de manier waarop die steunbedragen tot stand zijn gekomen en waarom dat uit het TINA-fonds komt. Dat zijn allemaal gerechtvaardigde vragen, die een antwoord verdienen. Maar de onafhankelijkheid van PMV stellen wij zeker niet in vraag.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.